

D. CHRISTOPH. IACOBI TREW,

CONSILIARII ET ARCHIATRI CAESAREI, PERSONAE IMPERIALIS MEDICI, S. R. I. NOBILIS, S. PALATII LATERANENSIS FORIQVE IMP. AVL. COMITIS, SERENISSIMI MARGGRAVII ONOLDINO BRANDENBVRGICI CONSILIARII AVLICI ET ARCHIATRI ACTVALIS, PERILLVSTRIS NORIMBERGENSIS PHYSICI ORDINARII ET COLLEGII MEDICI SENIORIS PRIMARII, CAESAR. ACAD. LEOPOLDINO CAROLINAE N. C. DIRECTORIS, REG. SOCIET. SCIENT. LONDINENS. ET BEROLINENSIS ITEMQVE BOTANICAE FLORENTINAE SODALIS,

ANEVRYSMATIS SPVRII

POST VENAE BASILICAE SECTIONEM ORTI

HISTORIA ET CVRATIO.

Cum Figuris.

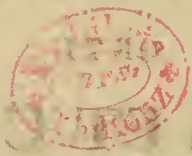

NORIMBERGAE

IMPENSIS WOLFGANGI SCHWARZKOPFII.

MDCCLXIX.

38704 [illegible] 25 – Vade

ANEVRYSMATIS SPVRII
POST VENAE BASILICAE SECTIONEM ORTI
HISTORIA ET CVRATIO.

Opifex quidam 33. annorum, nomine *Baumann*, in oppido Hirſchbruck ditionis Norimbergenſis vitam degens ſtrictioris habitus & lacertoſus, firmaque ceterum valetudine animoque conſtanti gaudens, die 26. Maji anni ſuperioris 1747. conſuetam celebravit in brachio dextro venæ ſectionem. Chirurgi miniſter, qui eam lanceola ſaltante, Germanis *Schnepper*, adminiſtravit, adverſa fortuna una cum vena baſilica ſimul cubitæam arteriam aperuit, unde ſanguis cum impetu & magni arcus forma exſiluit.

Qui ſectionem paſſus eſt per integrum brachium illico vehementem ſenſit dolorem, &, qui eam adminiſtravit, a ſe quoque commiſſum animadvertit errorem, proptereaque magnam ſanguinis quantitatem extraxit, unde patiens quoque in lipothymiam incidit antea nunquam perceptam. Chirurgus illico vulnus emplaſtro faſciaque firmiſſime conſtringebat, dolor vero per totum diem continuabat atque ægrotum in lectum conjiciebat, qui ceterum veræ cauſſæ ignarus ex vulgi tantum opinione putabat, nervum forſan quendam ſimul eſſe læſum. Altero die totus cubitus ad carpum usque ſanguine ſuffuſus reperiebatur, indeque ad ipſum carpum valde tumidus. Chirurgi miniſter, factum hoc Magiſtrum ſuum per quinque dies celans, hiſce malis medelam

adhibuit emplaſtris & variis illinamentis, tantumque effecit, ut interea dolor paullulum leniretur & ſuffuſio diſſipareretur. Nihilominus tamen in loco vulneris mox tumor, amygdalæ magnitudine, in conſpectum veniebat mollis quidem tactu & leni preſſioni cedens, illico tamen ſemper rediens. Nocte diem 31. Maji prægreſſa, dolor denuo oriebatur adeo vehemens, ut patiens cogeretur, ſummo mane ex ipſo Magiſtro remedium petere, qui hactenus peractorum neſcius & ratus rhevmatiſmum quendam dolorum cauſſam eſſe, pulverem ſudoriferum mittebat, largum ſudorem prolicientem, & poſt aliquot horas ægrotum ipſe viſitabat, tunc vero, licet prædictum tumorem ipſe exploraret, & pulſum in illo, ex propria confeſſione, perciperet, nullum tamen aliud remedium proponebat, niſi eundem pulverem ſudoriferum denuo aſſumendum. Ægrotus, nullam amplius fidem huic habens, brevi poſt ex alio chirurgo petiit conſilium, qui tumori ſplenia ſpiritu quodam imbuta, atque his emplaſtrum defenſivum imponebat. Quum vero horum applicationem exciperet tumoris inflammatio cum veſiculis hinc inde ortis atque dolorum augmento, prior chirurgus iterum revocabatur, qui tunc fomentationes cum aceto calido in uſum vocabat, inflammationem quidem ſedantes, reliqua vero in ſtatu priſtino relinquentes. Poſtea decem ferme ſeptimanæ tranſigebantur, quarum decurſu mox ſpirituoſa & ſplenia comprimentia applicabantur, mox iterum negligebantur, neuter vero, neque chirurgus, neque ægrotus, officio ſuo ſatisfaciebat. Interea tumor ſenſim ſenſimque majus capiebat incrementum, magis magisque cubiti extenſionem impediebat, atque ægrotum ad labores ſubeundos minus aptum reddebat. Hiſce in anguſtiis Noribergam demum, die nempe 21. Julii, venit, & D. WOLFFG. JAC. MULLNERUM, chirurgum adiit, qui ſtatim tumorem pro anevryſmate declaravit ſimulque indicavit, in ſola ope-

ratione

ratione chirurgica certam ejus medelam esse quærendam, & quum simul Cl. Dn. D. JO. FRIDERICUS HERELIUS, Reipublicæ Norimbergensis Physicus ordinarius, præsens esset, hujus quoque sententiam exploravit, qui priorem confirmavit, & svasit, ut interea tumor lamina plumbea comprimeretur. His auditis ægrotus domum rediit & cum cognatis suis de suscipienda cura consilium iniit, die quoque 24. Julii plumbeam laminam applicuit, eam vero ob dolores excitatos ultra biduum sufferre haud potuit, hincque d. 26. sequente Norimbergam iterum venit. Altero die laudatus Chirurgus MULLNERUS meum quoque consilium expetiit.

Explorato hinc tumore, eum ovo gallinaceo majori æqualem deprehendi, nullum vero pulsus vestigium in eo percipere potui; durus præterea tactui se sistebat, leniter tamen undique pressus, mole multum imminui videbatur; ceterum in summo ejus vesicula obulum magna & sugillata, a plumbea lamina minus apte applicata orta, conspiciebatur. Quum nullum pulsum in hoc tumore detegere potuerim, pro spurio anevrysmate illum habendum esse certior fui, etsi tanto temporis intervallo haud latius se se diffuderit, sed circumscripto quasi spatio inclusus apparuerit. Mali curæque ejus suscipiendæ gravitas communem urgebat consultationem, cui, præter nominatum MULLNERUM & me, interfuit supra laudatus D. D. HERELIUS, ejusque Parens, Inclyti Collegii Medici Norimbergensis Seniorum primarius, ut & D. JOANN. FRID. HERMANN. ZINCK & D. JO. EBERHARDUS EIERICH, uterque ex collegio Chirurgorum nostratium.

Quum igitur tumor leni pressioni notabiliter adhuc cederet, omnium consensu concludebatur, tentandum superesse, numne ille per continuam pressionem sensim sensimque adhuc dissipari possit. Quod quo facilius succederet, pro roborandis partibus solidis expansis & resolvendo cruo-

re coagulato, atque ex tumoris duritie valde condenſato præſumendo, hocce præſcribebatur infuſum: rec. herbæ arnicæ cum floribus, hyperici cum floribus, eryſimi, radicis rubiæ tinctorum ana drachm. ij., ſpiritus vini rectificatiſſimi unc. octo; ſtent in digeſtione per noctem, mane exprimatur & filtretur liquor. Hoc liquore imbuebantur ſplenia tumori applicanda; ne autem in parte a veſicula ſuperius memorata læſa dolor inde excitaretur, hæc pro magnitudine ſua emplaſtro defenſivo prius muniebatur & poſtea ſplenia modice tantum faſcia conſtringebantur. Nihilominus dolores mox oriebantur adeo vehementes, ut illis ferendis haud par eſſet ægrotus, veſicula quoque ulterius ſe extendebat & totus tumor inflammabatur, quare ſplenia dicto liquore madefacta absque ulla ferme conſtrictione applicabantur, nobis expectantibus, num cutis eroſio & inflammatio decrementum an incrementum captura eſſet. Dum vero poſterius omnino, imo ſuſpicio inde de ſpontanea tumoris ruptura oriretur, ne hæc minus oportuno tempore contingeret & hæmorrhagia funeſta, antequam ſuccurri poſſet, accederet, cautelæ loco vinculum tortile vulgare prope axillam applicabatur, ſed absque notabili conſtrictione, debita tamen ſubjuncta eorum informatione, qui dies noctesque ægrotum cuſtodiebant, quomodo, caſu exiſtente, dirigi idem deberet. His vero circumſtantiis in melius non mutatis, omnium conſenſu nil reliquum erat, niſi omnem ſpem in ipſam operationem collocare, id quod ægroto annunciabatur, indicatis ſimul periculis, quæ per ipſam etiam hanc operationem incurrere poſſet.

Ægroto ſic ad omnia præparato, dies 3. Auguſti tandem ad operationem ſuſcipiendam deſtinatur. Interea de methodo, qua illa ſuſcipienda eſſet, cogitanti mihi in mentem veniebant, quæ primum D. D. HAMBERGERUS, in inclyta Academia Jenenſi Profeſſor Celeberrimus, in Commer-

mercio litterario anno 1732. p. 107. seqq. postea vero prolixius D. NATHANAEL THEOPH. EMRICH, Uratislaviensis, in sua Dissertatione inaugurali sub præsidio Celeberrimi TEICHMEYERI Jenæ anno 1734. de stupendo anevrysmate in brachio feliciter per operationem curato, ventilata, annotarunt, quorum historiam, quemadmodum illam laudatus HAMBERGERUS consignavit, una cum additamentis ex citata dissertatione excerptis, sed alio typo distinctis, præmittere, operæ pretium fore duxi, quia hic casus, omnino peculiaris, non solum ulteriorem divulgationem meretur, verum etiam methodus, qua tractatus fuit, ad illustrationem porro dicendorum inservit.

Studioso cuidam 20. annorum *ante festum Michaelis anno 1731. vena secatur basilica dextri brachii, sed adeo infauste, ut arteria quoque subjacens* cubitæa *simul læderetur. Hoc an chirurgus statim cognoverit, affirmare nequeo.* (non cognovit, quia venam sectam simplici tantum fascia more solito firmavit, quod sequens consilium datum magis adhuc confirmat) *illud tamen certum est, quum tumor in flexura cubiti nucis avellanæ magnitudinem haberet, a chirurgo consilium esse datum, ut studiosus arcam parvam lapidibus oneraret & manu dextra frequenter agitaret; quo facto tumor indies evasit major, ita, ut circa festum Martini, quo tempore ægrotus Cl. Dom. Consiliar. Aul.* TEICHMEYERI *auxilium implorabat, jam ovo anserino esset æqualis. Hic Vir cl. ex pulsu in tumore deprehendens, anevrysma adesse, absque sectione curationem vix sperari posse, pronunciavit, hoc vero remedii genus ægroto tunc repudiante, alia quidem per unam alteramque septimanam, sed absque successu, attentata sunt. Aliquot diebus post, nescio quo fato, medicastro, omni scientia medica destituto, traditur æger; iste, pro fungo articulorum habens tumorem, emollientia applicat. Sic increvit tumor sub enormibus doloribus*

ad insignem magnitudinem. Medicaster, suppurationem ex voto factam credens, cauteria potentialia duo applicat, quorum alterum hora XI. nocturna diei XXI. Decembris cutem perforavit; sed loco puris tanta sanguinis erupit quantitas (circiter lb. vj.) *ut ægrotus & adstantes, hæmorrhagiam timentes lethalem, denuo ad cel.* TEICHMEYERUM *tanquam ad sacram anchoram, confugerent. Hic, sedata hæmorrhagia,* foramen factum fortiter obturando, emplastro corio illito firmando & spleniis fasciisque ulteriorem sanguinis profusionem impediendo, *altero die Excell. D.* HILSCHERUM *atque me ad visitandum ægrotum invitavit,* qui tantam hæmorrhagiam perpessus moribundo similis erat. *Tumor in sui medio, circa flexuram cubiti, latitudinem 8. vel 9. digitorum, longitudinem vero pede majorem habebat: latitudine enim sensim decrescente paullulum ultra medium humeri ascendebat, & ultra medium cubiti descendebat; cutis circa flexuram cubiti fusca apparebat. Consilio inito, sequenti die, XXIII. nempe Decembris, horis matutinis, sectionem instituere decrevimus, quæ sequenti modo peragebatur. Interiori & superiori humeri parti, proxime supra tumorem, itemque exteriori, duos cylindros ex linteaminibus convolutos, quorum diameter minimum duobus, longitudo quinque digitis æqualis erat, ita applicui, ut minimum internus tota sua longitudine arteriæ incumberet: obvoluto linteamine aliquoties duplicato, filum cannabinum crassius, Germanis* Klaffter-Schnur, *bis laxe circumduxi, quod baculo ligneo contorsi.*

Explorato intus, ope styli excavati hebetisque, pro investigandis locis incidendis, *aperturæ per cauterium factæ immissi, tumore, cel.* TEICHMEYERUS *cutis sectionem* cultro acutissimo *instituebat, initio facto a dicta apertura, quæ in cubito hærebat, & a flexura cubiti minimum tres digitos distabat. Continuata sectione in linea recta usque ad*

con-

condylum humeri internum, eadem, ob tumorem, in humero adhuc per quatuor digitos secundum longitudinem humeri in parte ejus interna extendebatur. A medio primæ sectionis condylum versus externum humeri novam sectionem instituere animus erat, sed non, nisi per duos digitos, continuari poterat: tendo enim musculi bicipitis ibi proxime cuti adhærebat, & ab ossibus minimum tres digitos distabat, adeo, ut nulla ejus cum radio connexio, etiam post sanguinis coagulati evacuationem, observari potuerit. Sectione sufficienter facta, sanguis fluidus quidem, sed qualis ex venis prodire solet, effluxit, quo fluxu brevi cessante cl. TEICHMEYERUS *sanguinis congrumati & paullulum fœtidi minimum libras duas* (Sectione facta, reperiebatur statim partim fluidus, partim, & maximam quidem partem, coagulatus sanguis in cavitate hujus stupendi tumoris, cujus quantitas ad minimum decem librarum [hic procul dubio error] erat) *partim digitis cavitati immissis, partim leni pressione externa, expressit. Apparuit tunc globus ex carne membranosus superficiei inæqualis, arteriæ adhærens, diametri duorum digitorum. Hunc exploraturus digitis paullulum compressi, ex ægroto quærens, num dolorem perciperet, quod quum negaret, fortius pressi, & sic non solum ab arteria successive secessit, sed & in tribus locis ruptus sanguinem coagulatum dimisit. Omnibus sic ablatis nuda arteria, non dilatata, cerni poterat, sed nullam ejusdem læsionem observare licebat, donec laxata paullulum humeri strictura, sanguis floridus cinnabarinus per angustum foramen magno impetu posiliret. Cognito sic loco læsionis, humerus denuo constringebatur, & cl.* TEICHMEYERUS *frustulum vitrioli calcinati loco læsionis applicabat: huic imponebatur charta emporetica masticata, tota regio pulveribus stypticis* (ex æquali ferme pondere radicis tormentillæ, bistortæ, rosarum rubrarum, farinæ volaticæ, boli armenæ, sanguinis hirci

exsic-

exſiccati, glutinis fabrorum, myrrhæ, maſtichis, aloes & colophonii) *conſpergebatur, reliqua cavitas linteamine carpto pulvere ſtyptico conſperſo, chartæ maſticatæ ſplenia minora, dein ſucceſſive majora, imponebantur, donec ſufficiens altitudo adeſſet, ut faſciæ circumduci potuerint. His quoque decenter applicatis, in lectum reponebatur ægrotus, ſed, laxata ſtrictura humeri, ubivis per faſcias ſanguis floridus arterioſus erumpebat. Denuo hinc humero conſtricto, faſcias & ſplenia ſeparavi, &* (eloto prius vulnere vino calido vel potius tepido, cocto prius cum radicis plantaginis, ſymphyti, angelicæ, carlinæ, ana unc. una, herbæ roris marini, ſalviæ, origani, ſerpilli, ocimi, polii montani, agrimoniæ, betonicæ, ſummitatum rutæ, florum hyperici, lavendulæ, meliloti, ana manip. uno, arnicæ manip. dimidio, cubebarum drachmis iij.) *ſolam chartam maſticatam, liquore ſtyptico impregnatam, ex communi conſilio applicui, commendante Exc.* HILSCHERO *ad hunc uſum præ reliquis liquorem ſtypticum Dippelii*, qui paratur ex herbis travmaticis vel earum ſuccis, ut betonicæ, pimpinellæ, chærefolii, ſedi majoris, plantaginis, numulariæ, millefolii, ariſtolochiæ, vincæ pervincæ, ſaniculæ, verbaſci, fabarum, centinodii, deſtillatis per retortam cum aceto; *reliqua, incurvato prius paullulum brachio, eodem ac antea modo facta ſunt*, humectatis ſcilicet eodem liquore ſtyptico omnibus linteaminibus carptis, inſuper pulvere adſtringente & balſamico, antea deſcripto, conſperſis. *Ægroto in lectum repoſito & laxata ſtrictura humeri, nihil per faſcias effluebat; faſciis vero liquor ſpirituoſus, ex ſpiritu matricali*, thericali, & *aqua Anhaltina* æquali portione mixtis, *affundebatur. Brevi poſt lenis & mollis tumor in manu & digitis apparuit, digitos tamen ægrotus melius poſt operationem, quam ante eandem, movere poterat. Pulſus, qui ante operationem celer erat, poſt eandem parcus quo-*

que

que evasit. Cura ægroti studiosis medicinæ, qui operationi adstiterant, commendabatur, ut nempe qualibet hora epithemata humida ex herbis balsamicis, supra indicatis, *in vino coctis applicarent, & quolibet bihorio fascias supra dicto liquore spirituoso conspergerent* (eoque simul brachium superius & inferius lavarent, id quod per tres primos dies continuabatur) *atque medicamenta bezoardica & travmatica ab Exc.* TEICHMEYERO *tradita* (erant hæc mixtura & pulvis: Rec. tinct. bezoard. Wed., essent. travmat. Wed., theriacal. balsam. ana drachm. j. myrrhæ, succini ana drachm. dimid., tinct. anodyn. gutt. xij. Rec. pulv. bezoard. Sennert. scrup. ij., contra casum August., antimonii diaph. ana scrup. j. nitri depur. drachm. dimid., theriacæ cœlest. gr. iij.) *decenti tempore* (Mixturæ propinabantur gtt. XLV. hora VII. matutina & III. pomeridiana, pulveris gr. XXV. hora X. matutina & X. nocturna, omnia cum aqua cerasor. nigrorum) *exhiberent*, atque insuper quidam adstantium vinculum tortile aliquantum remissum continuo teneret, ut duobus illis crassis spleniis, exterius & interius ad decursum arteriæ applicatis, impetus sanguinis aliquo modo constringeretur. *Proximâ nox absque somno fuit, altero die sitis urgebat, pulsus erat celerior atque magnus, & tumor brachii tam infra ligaturam, quam supra eandem, major atque durior*, absque tamen ecchymosi aut inflammatione gangrænosa; *venæ sectio hinc in altero brachio* ad vj. vel vij. uncias *instituebatur & constrictio humeri omnis perfecte remittebatur.* Eodem die hora VI. vespertina clyster etiam applicabatur, qui vero sequente demum die operationem suam edebat, quod ægrotus ante operationem alvi solutionem expertus fuerat. Potiuncula porro ipsi parabatur sequens: Rec. aq. scorz., sambuci, galegæ, cerasorum nigrorum, flor. namphæ, cinnamomi s. v. ana unc. j., pulv. bezoard. Sennerti, cephalici Michaelis,

epileptici Marchionum, antimon. diaph. ana ſcrup. j. Extracti theriacal., ſcorzoner. ana gr. iiij., confect. alkerm. drachm. j. cujus cochlear unum, facta prius agitatione, ſingulis horis propinabatur. *Altera nocte per aliquot horas dormiverat ægrotus, fœtor circa faſcias percipiebatur, pulſus adhuc erat celer, ſed tumor brachii minus durus. Veſiculæ quoque quædam pellucidæ in dorſo manus & cubito erumpebant.* Per tres hoſce primos dies ægroto nullus cibus, præter juſcula, & pro potu ordinario decoctum hordei cum cornu cervi & ſcorzonera; attamen, quum hoc minus ad palatum eſſet, parcus cereviſiæ potus quoque concedebatur. *Nocte tertia rurſus per aliquot horas ægrotus ſomnum viderat, inſomniis tamen agitatus. Sequente die, XXVI. nempe Decembris, veſiculæ ovo columbino æquales in vola manus videbantur, in quibus poſt apertionem gelatinoſa materia deprehendebatur; ægrotus vero fœtorem brachii ulterius ferre non poterat. Eodem igitur iſto die mane, conſtricto prius paullulum humero, inſtrumento iſto a D.* PETIT *invento & a D.* GARENGEOT *in ſuo de Inſtrumentis chirurgicis tractatu deſcripto, Gallis Tourniquet dicto, removebam faſcias atque ſplenia, & effluebant tam ſanguinis, quam materiæ purulentæ, junctim circiter unciæ quinque. Cutis, quæ poſt ſectionem flaccida erat, jam ſucco plena turgebat, optimi erat coloris, niſi quod alterum labium vulneris, ad tendinem usque bicipitis facti, nigricaret. Dom. Conſil. Aul.* TEICHMEYERUS *chartam maſticatam, arteriæ adhærentem, cum ultimo ſplenio, arteriæ apprimebat, ut tanto tutius cavitatem a ſordibus purgare poſſem* (quod peragebatur penicillo ex linteaminibus carptis confecto & humectato ſpiritu matricali cum aqua Anhaltina mixto, alioque penicillo ex eadem materia parato, quo ubique vulnus inungebatur ſequenti linimento: Rec. pulveris myrrhæ, maſtichis, aloes, gummi ſandaracæ, radicis ariſtolochiæ longæ

vul-

vulgaris, ana drachm. j., colophonii, balsami peruviani, copaivæ, ana drahm. ij., mellis rosarum quantum sufficit) *qua purgata, totam chartam masticatam circumcirca colophonio subtilissime pulverisato conspersi, reliquam vero cavitatis partem linteaminibus carptis, spiritu matricali impraegnatis replevi; impositis denique dicto modo spleniis,* siccis tantum, *fascias adeo laxe circumduxi, ut circumvolutæ tantum viderentur,* fiducia in torcular reposita. *In lectum ægro reposito, multum laxavi stricturam humeri, & nulla subsequuta est hæmorrhagia. Vola quoque manus emplastris saturninis aliisque decenter tractabatur. Epithemata humida seponebantur & fasciæ liquore tantum spirituoso conspergebantur,* eoque etiam singulis tribus vel quatuor horis brachium ipsum illinebatur & pellibus leporinis calefactis contegebatur. *Sequenti nocte ægrotus sat bene dormivit, sub insomniis tamen. Quinto a sectione die tumor brachii notabiliter imminutus erat & ægrotus non solum digitos, sed etiam carpum, movere, poterat. Quinta nocte sat quiete dormiverat ægrotus. Sexto die,* nempe XXVIII., ægroto interea alacriore, validiore & firmiore reddito, *denuo abstuli fascias cum spleniis atque linteamine carpto; charta masticata firmiter adhuc adhærebat arteriæ, quam dum Excell.* TEICHMEYERUS *digito arteriæ apprimebat, totum ulcus a sordibus purgavi,* (materiam in cavitatibus contentam, & duas circiter uncias adæquantem, molliter exprimendo, spiritum matricalem & aquam Anhaltinam, cum essentia oculorum populi elixirioque proprietatis sine acido, cavitatibus infundendo, & omnia ope penicilli linimento superius descripto abstergendo) *partem nigricantem* in extremitate cutis apparentem, *quæ se se separaverat, a reliqua cute forfice amputavi, chartæ masticatæ ambitum colophonio conspersi, reliquæ vero cavitati balsamum atque essentiam oculorum populi illinivi, eamque linteamine carpto, liquore dicto spirituoso impraegnato,*

replevi, ſpleniis duobus primis ſpiritibus humectatis, reliquis ſiccis, *atque faſciis decenter, leniſſime tamen, obduxi. Tendo bicipitis tunc in membranam expanſus apparebat.* Priusquam hæc fiebat deligatio, vinculum tortile firmabatur; ea vero peracta, rurſus aliquantum remittebatur, quantum ſcilicet neceſſarium videbatur ad impetum ſanguinis per arteriam vulneratam quodammodo coërcendum. *Sexta & ſeptima nocte optime quieverat ægrotus. Septimo die* nullam moleſtiam amplius ſentiebat, *cibum appetebat* (alium vero, quam hactenus, juſcula nempe, non exhibuimus, nec alium potum, quam ſupra indicatum, conceſſimus) *& materia purulenta copioſe per faſcias prodibat. Octavo die, XXX. nempe Decembris, fœtor erat enormis, &, ablatis linteaminibus, non ſolum tendo bicipitis nigricans atque corruptus ex muſculo tantum pendebat, quem Excell.* TEICHMEYERUS *forfice amputabat, ſed charta quoque maſticata ſponte jam ab arteria ſecedebat, quæ vero ob carnem recentem & bonam circa eam concretam nuda ulterius, niſi in paucis punctis, haud apparebat, nec ſanguinem fundebat, tametſi humerus vix ſenſibiliter conſtrictus eſſet. Totam igitur arteriam novo conſperſi colophonio, novam quoque chartam maſticatam, liquore ſtyptico Dippelii paullulum impr ægnatam, loco læſionis impoſui, reliquaque, ut in tertia deligatione, inſtitui. Quum charta maſticata prima vice ſecederet ab arteria, veſtigium læſionis in eadem nullum obſervavi, ſequente vero die in loco læſionis particulam corneam, ſub lentis magnitudine, lividam vidi, quam vero die V. Januarii, quum denuo ægrotum viſitarem, cernere ulterius haud potui, ſed tota arteria elegantiſſime carne tecta erat. Vitæ periculo feliciter ſic, adjuvante ſummo Numine, ſuperato, cl.* TEICHMEYERUS *reliquam conſolidationem ſolus rurſus ſuſcepit, qui quoque in peculiari diſſertatione totum caſum illuſtrabit.* Ex hac diſſertatione hactenus

nus collata plura addenda haud restant, quam sequentia. D. XXXI. Decembris alvo iterum obstructæ clyster denuo adhibitus fuit optato effectu. D. I. Januarii omnis tumor brachii subsederat tam supra, quam infra vulnus, similiterque color totius brachii erat naturalis. Durities tamen quædam, sed non admodum dolens, manus latitudinem æquans, super carpo observabatur. Stylo in vulnus immisso deprehendebatur, duritiem prædictam ad tres circiter digitos carpum versus procedere, & quidem intra corpora musculi sublimis atque profundi. Quare mollem conficiebamus turundam, quam unguento illitam in cavitatem immittebamus, id quod etiam die II. Januarii in deligatione fiebat, quo pus valde pulchrum sanumque & omni odore destitutum, admodum paucum tamen, in vulnere reperiebatur. Nos vulnus, ubi opus erat, essentia oculorum populi eluebamus, unguento balsamico illinebamus, denuo chartam masticatam ea in regione, in qua arteria aperta fuerat, & quæ regio carne jam omnino vestita clausaque erat, collocabamus, & hoc quidem, ut eo cautius procederemus. Omnibus locis colophonium adspergebamus, vulnus plumaceolis contegebamus unguento illitis, illudque spleniis deligabamus: neque enim ullum hactenus emplastrum imposueramus. Splenia singulis tribus horis calidis spiritibus irrorabantur, manus etiam & brachium superius illinebantur. Vesicæ in manus vola hactenus existentes hoc die plane sanatæ fuerunt; unde quoque nil quicquam emplastri miraculosi ad earum sanationem amplius applicatum fuit. Equidem tribus ante diebus in condylo humeri interno, nec non in regione musculi anconei, aliquos ægrotus sentiebat dolores de synovia forsan accedente metum incutientes; sed & hi evanuerunt & spatio duorum mensium ægrotus plane convaluit & ab omni motus impotentia liberatus fuit.

Hactenus hiſtoria ex relatione cl. TEICHMEYERI atque HAMBERGERI.

Probe ergo perpendens, curam hujus affectus ordinariam, ſecundum quam arteria læſa ſupra vulnus ligatur, magnam cubiti debilitatem, propter ſanguinis arterioſi & ab hoc dependentis nutrimenti ſufficientem diſtributionem interceptam, ſemper poſt ſe relinquere, imo nonnunquam ipſius amputationis cauſſam fieri, inſuper nervi alicujus inſignis vicini, nimirum medii (*), ſive ſimul ligetur, ſive acus ope ſeparetur, læſionem indeque dependentia graviora ſymptomata facile accidere poſſe, e contrario ex leni, ſufficienti tamen, compreſſione & obturatione arteriæ vulneratæ, chartæ maſticatæ ope obtinenda, nullum horum metuendum eſſe: concludebam, hanc curam illi multum præferendam & ſemper prius, imo ſi vel etiam una vice effectum deſideratum haud præſtaret, ſæpius tentandam eſſe, antequam arteriæ ligatura ſuſcipiatur, præſertim quum hoc absque periculo fieri queat, & ligatura ſemper adhuc locum habeat.

Perpendens porro, pro ſcopo obtinendo, præſertim in hoc & ſimili plerumque caſu, ubi curandus ceterum ſanus & robuſtus, pars læſa præterea nullam adhuc corruptionem internam paſſa eſt, potiſſimum requiri, ut 1) impetus ſanguinis, per arteriam læſam circulantis & vulnus ejusdem diſtendentis, coerceatur, 2) vulnus leniter, ſufficienter tamen, comprimatur ejusdemque labia inter ſe conjungantur, 3) corruptio præcaveatur, 4) partium tamen carnoſarum circumjacentium lenis ſuppuratio, indeque novæ carnis propullulatio, excitetur, 5) de novæ hujus carnis propullulantis condenſatione proſpiciatur, atque ſic 6) non ſolum arteriæ vulneris firma obturatio, ſed etiam ſimul

omnium

(*) *Conf.* WINSLOW *traité des Nerfs* §. 228.

omnium partium divisarum conjunctio & consolidatio obtineatur: concludebam hinc, intuitu *primi momenti* sufficere torcular ad obturationem usque vulneris arteriæ prudenti directione continuatum; intuitu *secundi momenti* nil aptius excogitari posse, quam chartam emporeticam seu bibulam masticatam, quia sub hac forma & qualitate non solum sanguini penetranti resistere valet, verum etiam omnibus eminentiis & excavationibus se accommodat, adeoque undiquaque æqualiter, absque ulla tamen irritatione vel læsione (quod ab acidis & acribus adstringentibus minus æque expectare licet) comprimit atque hac ratione simul arteriæ vulneris labia inter se conjungit; intuitu *tertii momenti* spiritum vini rectificatissimum omnibus palmam præripere, quoniam neque vasa sanguiveha, neque partes nervosas, corrumpit, sed potius ab omni injuria defendit, atque præterea roborat, adeoque simul intuitu secundi momenti utilis est, dum leni adstrictione partes disjunctas conjungit, e contrario vitriolum, ut & liquores styptici decantati, ab acido concentrato constringentes vires suas obtinentes, si vel etiam his utile quid præstare possent, partibus saltem nervosis adversa sunt, imo etiam reliquas partes teneras, præcipue vascula nova propullulantia, potius corrumpunt, quam a corruptione defendunt, quemadmodum etiam vegetabilia adstringentia crassa, & impura, putredinem potius fovent, quam cohibent; intuitu *quarti momenti* sola ita dicta sarcotica ex gummosis, resinosis & terreis, cum digestivo vulgari & simplici, ex terebinthina veneta cum vitello ovi conjuncta, & tandem intuitu *quinti* & *sexti momenti* hæc eadem sarcotica una cum spiritu vini rectificatissimo sufficere.

Hæc animi mei sensa postquam honoratissimis meis Collegis atque Chirurgis exposueram, hique ea unanimi consensu approbaverant, ad operationem suscipiendam sequens adstruebatur apparatus: aderant nempe

1) in

1) in omnem eventum & neceſſitatis caſum, qui arteriæ vulneratæ ligaturam urgeret, duæ acus obtuſæ peculiares a D. *le* DRAN inventæ, ſingulæ duobus filis tenuibus, robuſtis tamen & probe ceratis, inſtructæ;

2) vinculum tortile vulgare: nempe funiculus robuſtus, Germanis *Klaffter-Schnur*, bacillus; duæ in cylindrum denſum, circiter duos digitos transverſos craſſum & quatuor longum convolutæ faſciæ; ſplenium ex linteo complicato quatuor digitos transverſos latum & tam longum, ut brachium bis circumdaret; fruſtum denique chartæ craſſæ & compactæ, Germanis *Pappendeckel,* tres digitos magnum;

3) aliquot unciæ ſpiritus vini rectificatiſſimi;

4) aliquot unciæ aceti deſtillati, loco liquoris ſtyptici adhibendi, ſi præter ſpem ſpiritus vini ad cohibendam hæmorrhagiam minus ſufficeret;

5) quantitas ſufficiens vini calidi;

6) pulvis ſarcoticus ita compoſitus: Rec. pulveris maſtichis, olibani, myrrhæ, colophonii, ſanguinis draconis, ana drachm. j., glutinis fabrorum, boli armenæ, ana ſeſqui drachmam.

7) aliquot orbiculi chartæ bibulæ maſticatæ, duplicis generis: duo nempe minores pollicem circiter lati atque vulneri arteriæ immediate applicandi, maſticatione præparabantur ex illa charta tenera & rubella, ex qua libelli illi, quibus auri folia condi ſolent, conficiuntur, plures vero & majores ex charta bibula tenera vulgari, ad priores contegendos: diſcrimen hoc propterea eligebatur, ut in deligationibus ſequentibus eo minus error committeretur, quamdiu requiritur, ut infimi intacti relinquantur.

8) ſufficiens quantitas lintei carpti, aliquot ſplenia, & faſcia conveniens;

9) Mix-

9) Mixtura confortans, pro reficiendo operationem passuro: Rec. aqu. florum tiliæ, tunicæ, rubi idæi, cerasorum nigrorum, ana sescunciam, cinnamomi cum floribus cordial. drachm. ij., liq. anod. miner. Hoffm. scrup. ij., sir. cerasor. acidorum drachm. iij., confect. alkerm. incomp. drachm. j. misceantur.

10) Spiritus salis armoniaci anthosati drachm. iij. pro excitando ægroto forte deficiente.

His omnibus rite dispositis, ægroto in sellam collocato & Divini Numinis auxilio implorato, ipsa operatio die III. Augusti hora X. matutina sequenti ordine & modo suscipiebatur.

1.) Apparatus cura commendabatur Dom. EIERICH.

2.) Vinculum tortile ita applicabatur: unus cylindrorum ex fascia factus imponebatur interiori humeri regioni super arteria brachiali mox infra axillam, alter exteriori regioni oppositæ, ambo firmabantur splenio bis brachium ambiente, & super hac bis, sed valde laxe, ducebatur funiculus ad externam regionem colligatus, ubi uterque funiculi circuitus ope bacilli super frusto chartæ crassioris supposito eo usque pedetentim contorquebatur, ut nullus amplius pulsus in carpo percipi posset, cujus directionem postea Dominus ZINCK in se suscipiebat.

3.) Quidam adstantium famulorum firmiter tenebat cubitum, quousque possibile erat extensum, & tunc Dominus MULLNERUS lanceola provide incidebat tegumenta anevrysmatis ad locum inferiorem & fere medium, paullulum tamen interiora versus, pro evitando bicipitis tendine, & quum nil, præter sanguinem nigrum & congrumatum, in conspectum venisset, sectionem prosequebatur per totam anevrysmatis longitudinem, moxque digito aliquot grumos dissolvebat & extrahebat, quos 2. vel 3. unciæ sanguinis fluidi, non tamen adeo floridi, sequebantur. Post-

C hæc

hæc magis magisque totam cavitatem a grumis digitorum ope purgabat ac denique quendam paullo firmius ad locum arteriæ adhærentem & aliter conformatum protrahebat, illi, quam Domini Jenenſes in caſu ſuperius expoſito offenderunt, valde ſimilem, articulum digiti magnitudine æquantem, ſanguine congrumato pallidiorem & quaſi membranoſum, inferius præterea ſulco, arteriæ trunco procul dubio reſpondente, manifeſte excavatum. Quum vulnus pro detegenda & libere conſpicienda arteria nondum ſatis amplum videretur, forfice porro tegumenta, quousque ſoluta erant, non ſolum & ſuperius & inferius, ſed etiam transverſim ad condylum humeri internum usque, diſcindebat, & poſtea totam cavitatem vino calido eluebat, quibus peractis denique arteria in conſpectum veniebat nuda, & ſic confirmabat, anevryſma omnino fuiſſe ſpurium. Ut autem ipſius etiam arteriæ vulnus detegeretur, vinculum tortile relaxabatur, & tunc illico ſanguis tenuis & floridus cum impetu & arcus forma proſiliebat, quo viſo, D. MULLNERUS locum probe obſervatum ſtatim digito comprimebat, & altera manu eidem imponebat orbiculum maſticatæ chartæ rubellæ, quem Dom. EIERICH ſpiritu vini rectificatiſſimo imbuerat, & pulvere ſarcotico No. 6. largiter conſperſerat.

Conſtricto interea a Dom. ZINCK rurſus vinculo tortili, primo orbiculo imponebat D. MULLNERUS ſecundum ex pari charta paratum, & poſtea plures ex vulgari charta bibula confectos, omnes etiam ſpiritu vini rectificatiſſimo & pulvere ſarcotico imbutos, usque dum ſummam cavitatis ferme attigerint; reliquum cavitatis implebat plumaceolis pariter ſpiritu vini rectificatiſſimo & pulvere ſarcotico impraegnatis, totum vulnus tegebat uno & altero ſplenio quadrato, & tandem omnia firmabat faſcia firmiter conſtricta.

4.) Dum hæc peragebantur, ægrotus aliquoties pallebat & gravem virium defectum ſentiebat, ſuo tamem iudicio

dicio magis ex vinculi tortilis constrictione, quam ipsius operationis doloribus, nihilominus omnia firmo animo sustinebat, semper sibi constabat atque se ipsum odore spiritus No. 10. excitabat, hausto simul interdum uno vel altero cochleari mixturæ No. 9. propinato.

5) Quam primum deligatio facta erat, vinculum tortile pedetentim denuo penitus relaxabatur & tamen nullum per fasciam penetrantis sanguinis vestigium observabatur. Quum vero explorato in carpo pulsu hujus nullum indicium per 6. ferme temporis momenta minuta perciperetur, dubium oriebatur, numne arteria per applicata penitus fuerit compressa; sed inter meditationes, quid porro faciendum, sensim sensimque penitus hic rediit & summum in adstantium gaudium declaravit, circuitu sanguinis per arteriam licet restituto, nihilominus tamen eum per vulnus non amplius excedere, adeoque primam statim deligationem optato successu esse peractam, pro quo beneficio Deo agebantur gratiæ debitæ.

6.) Quoniam autem necessum erat, ope constrictionis, sanguinis per arteriam circumeuntis impulsum moderari, sicque vulneris ejus coalitum facilitare, minus commodum vero videbatur, vinculum tortile supra descriptum semper in debito constrictionis gradu dies noctesque conservare, hoc removebatur & aliud ejus in locum applicabatur, eum ferme in modum constructum, prouti a GARENGEOT (*) describitur & delineatur. Hoc debita ratione firmato ægrotus in lectum collocabatur, brachio supra & infra deligationem spiritus vini camphoratus illinebatur, eique pulvinar substernebatur & imponebatur.

 7.) Pro

(*) *Traité des instruments de Chyrurgie Tom. II. a la Haye 1725. p. 142., editionis Germanicæ ab J. A. MISCHEL translatæ & Berolini 1729. editæ p. 143.*

7.) Pro regimine præſcribebatur diæta tenuis, cibi nempe loco ſola juſcula, & loco cerevifiæ, cui aſſuetus erat, aqua tantum fontana haud nimis frigida; ex medicamentis nihil neceſſarium putabatur, quam pulvis temperans ſequens: recip. lapid. cancrorum acido citri ſaturatorum, nitri depurati ana drachm. j. pro quatuor doſibus quotidie una mane, altera ante ſomnum capiendum, cum aqua fontana ſumendis. Ceterum ægroto ſemper adjungebantur duo ex chirurgiæ ſtudioſis, qui dies noctesque ejus curæ invigilabant. Hac ſub diſpoſitione dies & nox inſequuta ſatis tranquille tranſigebantur. Altero die ægrotus nonnullum æſtum, & ſitim paullulum auctam ſentiebat, hinc ſequens mixtura ſæpius capienda ipſi præſcribebatur: Rec. aqu. rubi idæi, fragorum, ceraſor. nigrorum, florum tiliæ, ana unc. ij., cinnamomi cum floribus cordialibus drachm. ij., liquor. anodyni mineralis Hoffmanni ſcrup. ij., clyſſ. antimonii ſulphurati ſcrup. dimid., ſir. ceraſor. acidor. drachm. vj. miſceantur. Ceterum brachio ſpiritus vini camphoratus, ut antea, aliquoties interdiu illinebatur. Tertio die cubitus & manus notabiliter tumebant, pulſus paullulo auctior, & urina ſaturata cum ſedimento obſervabatur, alvus vero libera & reliqua omnia ſatis tolerabilia, manebant, quare regimen inchoatum tantum continuabatur, neque venæſectio neceſſaria habebatur, præſertim quum quarto die ſitis, pulſus & urina naturalibus & conſuetis iterum reſponderent.

Quum vero tertio jam die fœtor circa vulnus notabilis oriretur, & ſuppurationem plenam indicaret, altero die, nempe VI. Auguſti, recens deligatio ſequentem in modum inſtituebatur:

1.) Ægroto iterum in ſellam collocato & torculari GARENGEOTI hactenus applicato remoto, ejus in locum

prius

prius vinculum tortile subſtituebatur, ita tamen, ut funiculus tantum duplex ſuper reliquo apparatu poſterioris torcularis duceretur & ſuppoſita charta craſſa ope bacilli contorqueretur, usquedum pulſus in carpo iterum evaneſceret.

2.) Poſthæc adſtans firmiter tenebat cubitum, D. MULLNERUS ſolvebat faſciam, removebat ſplenia & plumaceolos, tandemque chartæ maſticatæ orbiculos, usque dum duo ultimi chartæ rubellæ in conſpectum venirent, id quod dextra manu peragebat, dum ſiniſtra ſemper orbiculos chartaceos arteriæ apprimebat. Remotis omnibus (exceptis duobus infimis orbiculis chartæ rubellæ, & his proxime incumbente ex charta bibula vulgari confecto, firmiter ſiniſtra manu in ſitu priſtino immotis retentis) dextera eluebat, ope ſyringæ, vino calido totam vulneris cavitatem, quæ ubique recens comparebat & paucam tantum puris quantitatem fundebat.

3.) Recentes orbiculi, ex charta bibula vulgari maſticata parati, iterumque ſpiritu vini rectificatiſſimo, pulvereque ſarcotico imbuti, eodem modo, ac in prima deligatione, applicabantur, reliqua vero cavitas iterum plumaceolis, ſpiritu vini rectificatiſſimo impraegnatis, ſed porro unguento digeſtivo vulgari ſupra p. 15. indicato obductis, replebatur, & reliqua, ut antea, feliciter peragebantur.

4.) Interea temporis aliquoties quidem levia animi deliquia iterum intercurrebant, ſed pariter ſpiritus odore diſpellebantur.

5.) Facta deligatione, tortile vinculum penitus relaxabatur, & pulſus iterum non, niſi poſt aliquot minuta, naturalis redibat.

6.) Vinculum tortile cum torculari commutabatur, hocque ſub modica tantum adſtrictione applicabatur, ſupra liga-

turam & infra eam, ſpiritus vini camphoratus illinebatur, ægrotus in lectum collocabatur &, ut antea, fovebatur.

Reliquam partem quarti diei, noctem inſequutam & quintum diem ægrotus ſatis tranquille tranſigebat absque ullo accidente præternaturali, ut & noctem ſequentem; ſub hac tamen ſomno profundo ſepultus aliquanto poſt ſubito ſe erigebat & brachium læſum valde extendebat, quia ſibi ſomnianti videbatur a quodam invadi. Vigiles, illico deligationem explorantes, aliquam in faſciis obſervarunt quidem maculam, ſed quum ſanguineum colorem haud referret, fœtoremque potius ſpiraret, certiores reddebantur, eam a transſudante pure tantum ortam eſſe & nil metuendi accidiſſe.

Sexto die, VIII. Auguſti, tertia deligatio inſtituebatur, ſub qua torcular non commutabatur, ſed tantum paullo fortius, non tamen ad plenam usque ſuppreſſionem pulſus in carpo, conſtringebatur, deinde omnia, exceptis iterum tribus infimis orbiculis chartaceis, removebantur, cavitas iterum vino calido ope ſiphonis eluebatur, interea orbiculi chartacei in ſitu relicti arteriæ apprimebantur, & reliqua, ut in ſecunda deligatione, peragebantur, tandemque torcular ad lenem usque conſtrictionis gradum relaxabatur, brachium ſpiritu vini camphorato fovebatur, & ſic hac quoque vice ægrotus optato ſucceſſu lecto committebatur, ejusque cura ordine hactenus conſueto continuabatur.

Hac ſub deligatione nullam plane ſenſit alterationem ægrotus, qui etiam totum hunc diem, ſequentem noctem, ut & ſeptimum diem, cum nocte inſequuta, ordine naturali & absque ullo ſymptomate tranſegit; interea tumor cubiti manuſque etiam plane diſparuit.

Quum

Quum ergo omnia secundum naturam fierent, nullum vestigium alicujus commotionis febrilis superesset, urina potius justo tenuior & limpidior compareret, ægroto tunc concedebatur, ut interdum haustu cerevisiæ se reficeret, interdiu aliquot horas lecto se detineret, & unam tantum pulveris temperantis dosin vesperi assumeret.

Die octavo, X. Augusti, quarta deligatio fiebat, eodem modo, ac tertia, nisi quod duo infimi tantum orbiculi chartæ masticatæ rubellæ in situ detinerentur.

Hac sub deligatione vulnus quidem merum sanguinem stillabat, non tamen arterioso, sed venoso similem & mox, applicato tantum aparatu hactenus consueto, se iterum sistentem, hincque nullum metum periculi incutientem.

Ab hoc tempore recens deligatio quotidie instituebatur, & nono die, XI. Augusti, totum vulnus ab omnibus sordibus plane mundum, orbiculique chartæ masticatæ rubellæ primo die applicati penitus mobiles atque soluti deprehendebantur. D. MULLNERUS ergo has quoque removebat, digitum regioni, quam occupabant, applicabat, mox tales orbiculos recentes &, ut antea, spiritu vini rectificatissimo & pulvere sarcotico imprægnatos substituebat, reliquamque vulneris cavitatem plumaceolis, solo spiritu vini rectificatissimo madefactis replebat, quo modo etiam deligatio die XII. Augusti peragebatur. Die sequente, qui erat dies Solis & undecimus ab operatione facta, vulnus penitus evacuatum curatius examinabamus & summo gaudio animadvertebamus, torculari licet penitus relaxato, non solum ne unicam guttulam sanguinis exstillasse, sed etiam totam arteriam recenti & firma carne obductam esse. His observatis deligatio quidem, ut antecedens, peragebatur, sed ægroto concedebatur, frustulo assatæ carnis vitulinæ appetitui satisfacere, pulvis præterea temperans non amplius utilis judicabatur, quemadmodum nec vigilum cura & torcularis applicatio, quæ

cum-

cumprimis perfectæ quieti nocturnæ impedimento erat. Quum ergo totum vulnus mundum & carne firma magis magisque repletum deprehenderetur, ſemper quidem reliqua cavitas orbiculis chartæ maſticatæ, & plumaceolis ſpiritu vini rectificatiſſimo pulvereque ſarcotico imbutis adhuc replebatur, ſed ſimul, pro obtinenda & acceleranda commoda cicatrice, emplaſtris glutinantibus contrahebatur ita, ut ex rotundo vulnere oblongum fieret, & labia ejus propius ad ſe invicem accederent. Præterea, quum ex his circumſtantiis optatis certo conſtaret, non ſolum arteriam læſam carne ſana atque robuſta ſatis munitam, ſed etiam ipſum vulnus ejus conſolidatum eſſe, de die XVII. Aug. cubitus quandoq; leniter extendebatur. Ab eo namque tempore, quo anevryſma notabile incrementum cepit, ægrotus, ad temperandos dolores, ſemper tenebat cubitum flexum, unde muſculus biceps ejusque tendo, tam valide contrahebatur, ut poſtea cubitum libere extendere non amplius potis eſſet; ut autem & hujus muſculi & tendinis ejus relaxatio eo facilius obtineretur, quotidie aliquoties inungebatur ſequens linimentum: Rec. ungu. de althæa, populnei, ana ſeſcunciam, olei petræ rubri drachm. j. miſceantur. Hac itaque ſub directione, aſpirante Divini Numinis gratia, eo res ad votum ceſſit, ut quatuor hebdomadum decurſu & tota vulneris cavitas carne firma ſanaque repleta, & cicatrix eo uſque perducta fuerit, ut ſpatium duos tantum transverſos digitos longum & duas lineas latum relictum eſſet nudum.

Quum ergo vulneratus eo usque reſtitutus eſſet, &, rerum domeſticarum cauſſa, domum redeundi deſiderio flagraret, nullum ſupererat dubium d. III. Septembris voto ipſius ſatisfaciendi, hac tamen addita admonitione, ut ad plenam uſque cicatricis formationem quotidie bis nudam adhuc carnem linteo ſpiritu vini rectificatiſſimo madefacto tegeret, &

em-

emplastro defensivo firmaret, linimentum etiam prædictum continuaret, & leni extensione cubitum sæpius exerceret, ipse autem, quam primum fieri posset, huc reverteretur, quia necesse adhuc esset, ut ligaculum quoddam applicaretur aliquamdiu gestandum, ad præcavendam arteriæ, ad locum vulneris debilitatæ, sub gravioribus motibus extensionem, indeque novam anevrysmatis, vel spurii vel veri, productionem.

Brevi post cicatrix optime firmata & siccata, brachii quoque extensio æque, ac flexio, penitus libera reddita, & sic vulneratus in integrum restitutus est, qui post duos demum menses ad nos rediit, ubi de his propria exploratione certiores facti sumus. Nihilonimus, plenæ securitatis caussa, D. MULLNERUS ligaculum supra memoratum adaptabat, & eodem modo, quo vena secta firmatur fascia, sed simplici tantum tractu, adplicabat ita, ut globulus quidam eidem inhærens exacte responderet loco, ubi arteria læsa fuit. Hoc ligaculo per aliquot adhuc menses, graviores præcipue labores suscipiens, usus est hic vir, qui mense Februario hujus anni huc regressus de curationis perfectione me iterum certiorem fecit.

Anno 1748. d. 26. Aprilis pellionis hujus loci servo, annum ætatis 28. agenti, temperamenti sanguineo phlegmatici, natione Pomerano, pariter lanceola saltante vena secabatur basilica dextri brachii. Ex relatione balneatoris, qui ictum administrabat, mox sequebatur dolor insolitus atque continuus, quare eum perpessus ejusdem diei vespera eundem balneatorem adibat & de dolore vehementi conquerebatur. Ille in regione, qua vena secta fuit, ruborem quendam seu inflammationem observans spiritum vini camphoratum eidem adplicabat &, dum altero die notabile enchymoma ibidem vidit, ejusdem spiritus crebriorem adplicationem commendavit. His sub circumstantiis vulneratus opificium suum pro viribus administravit in tertiam usque hebdomadam; intere vero in loco læso comparebat tumor castaneæ magnitudine, cui balneator adplicuit emplastrum ad rupturas,

auсto vero dolore & tumore, ſplenium denſum ſpiritu vini camphorato imbutum impoſuit & faſcia circulari valide firmavit hacque ratione per octiduum continuavit. Statu hoc inde neutiquam in meliorem mutato, balneator collegam & affinem ſuum conſuluit, qui, commodiori conſilio ſuccurrere neſciens, fortiorem adhuc compreſſionem ſuadebat, quæ vero non ſolum totius brachii manusque tumorem, verum etiam intolerabilem dolorem excitabat. Licet autem hæcce methodus minime fructuoſa, perniciosa potius, reperiretur; nihilominus hic balneator omnem medelam in ſola compreſſione ponebat & de fortiori adhuc tantum cogitabat, eandemque ope machinæ cum cochlea tumori adplicatæ obtinendam eſſe putabat. Hac itaque tumor fortiſſime comprimebatur; inde vero cutis compreſſæ necroſis mox ſequebatur, quæ partes mortuæ deinde digeſtivis tractatæ ſe a ſanis ſeparare cœperunt die 2. Julii, quo tempore ille, qui infelicem hanc venæſectionem peregit, de eventu optato ſollicitus adiit D. WOLFG. JAC. MULLNERUM, chirurgum illum, ac Operatorem hujus loci expertiſſimum (cujus dexteritatem in priori obſervatione jam laudavi) eumque rogavit, ut ſecum inviſeret ægrotum. Hic exploratam partem læſam ſtatim agnovit pro anevrysmate ſpurio, ſimulque declaravit, ex incongrua tractatione malo in pejus mutato, amplius ſeparatis eſcharis, hæmorrhagiam graviſſimam vel plane lethalem, facile ſequuturam, nec aliam medelam quam ex operatione ſperandam eſſe, ad quam perficiendam opem ſuam ſimul obtulit. Hiſce ſe opponebat alter balneator, contendens, eſcharæ ſeparationem & ulceris conſolidationem eſſe expectandam, & his obtentis emplaſtrum ita dictum pamphylium reliquum tumorem exſiccare poſſe. Sed accidit paullo poſt idem, quod MULLNERUS prædixit. Die ſcilicet octavo Julii, quum læſus balneatoris prioris domum peteret & hunc ſociosque ſuos peropportune præſentes inveniret, anevrysma ſponte ſua rumpebatur & magnam copi-

copiam ſanguinis fundebat, quem omni ſtudio ope torcularis, quod ipſis antea communicabat & commendabat MULLNERUS, ſiſtere conabantur. Sequente die ab his ipſis balneatoribus vocatus eſt ſæpius memoratus MULLNERUS atque rogatus, ut auxilio ſuo ipſis ſuccurreret, quod etiam lubens ſe præſtiturum ſpopondit & poſtea ad me venit petiitque, ut operationi ſuſcipiendæ adſiſterem omniaque, ut in priori caſu, dirigerem. Die ergo Julii nono matutinis horis hic prope humerum adplicabat torcular cum trochlea & pulvillo ex aluta confecto & bene farcto faſciaque circulari ad illud pertinente, deinde præſentibus duobus illis balneatoribus ſolvebat ligaturam & obſervabat læſam partem floreni magnitudine majorem ſphacelatam, tandemque partes mortuas proximasque vivas ſufficienti quantitate lintei carpti ſeu plumaceolorum & ſpiritu vini rectificatiſſimo imbutorum muniebat neceſſariisque ſpleniis faſciisque firmabat. His peractis relaxabat torcular eousque, dum pulſum in carpo denuo ſentire poſſet; ipſa operatio vero in diem ſequentem differebatur.

Hoc die 10. Julii ergo mane conveniebamus, & aderant quoque ex collegis meis honoratiſſimis D. D. *Ge. Leonh.* HVTHIUS D. D. *Jo. Frid.* HERELIVS junior & D. D. *Jo. Adam.* BAUER; Dn. MULLNERUS vero rogabat Collegam ſuum Dn. *Jo. Eberhard* EIERICH, Chirurgum & Operatorem non minus expertum, ut ipſi auxiliatrices manus porrigeret, quemadmodum id in priori caſu laudabili ſtudio & dexteritate præſtitit. Ceterum ex collegis eorum curioſitatis gratia accedebant porro Dn. *Chriſtoph. Andr.* MULLERUS & Dn. *Erneſt. Leopold.* STOECKELIUS.

Quum conſilium capiebamus, operationem eadem methodo, quæ feliciter antea ceſſit, ſuſcipere, idem etiam apparatus in ejusdem caſus recenſione fuſius deſcriptus, parabatur, non neglecto illo, quo in caſu neceſſitatis pro arteria liganda opus eſſet. Ut reliquis accidentibus quoque pro-

ſpiceretur, ordinavi 1) mixturam confortantem cochleatim ſumendam eodem modo, ac ſupra p. 17. no. 9. deſcripta eſt, compoſitam.

2) Odoramentum naribus ſubinde admovendum: rec. ſpiritus roris marini drachmas tres, ſalis armoniaci anthoſati drachmam unam.

3) Pulverem temperantem ſingulis ſex horis propinandum: rec. matris perlarum acido citri ſaturatæ, nitri depurati ana grana quindecim, cinnabaris antimonii rectificati grana decem, pro doſi.

His omnibus paratis & divino auxilio implorato ipſa operatio ſequenti ordine & modo ſuſcipiebatur.

D. Operator MILLNERVS collocabat vulneratum in ſedile, applicabat vinculum tortile ſimplex cum funiculo & bacillo & committebat ejus directionem STOECKELIO, cubitum vero extenſum firmiter tenendum commendabat MüLLERO. Deinde ligaturam vulneris ſolvebat, quo facto vulnus a ſphacelo exeſum floreni majoris amplitudine apertum & ſanguine grumoſo magnaque ex parte quaſi polyposo ſeu fibroſo repletum apparebat. Poſtea hunc grumoſum ſanguinem indice manus dextræ pedetentim & provide removebat mole ſua duas uncias facile æquantem, & partim cum cute, partim & magis adhuc cum ſubjacentibus muſculis vaſisque firmiter cohærentem. His peractis vulnus cum vino calido ſyringæ ope probe eluebat eo usque donec arteria ſatis clare in conſpectum veniret. Hac detecta vinculum tortile relaxandum præcipiebat, quo facto ſanguis illico & magno cum impetu ad operatoris brachii longitudinem proſiliebat, qui interea aperturæ locum attentus obſervabat eidemque tam cito, quam fieri poterat, obturamenta jam parata adplicabat, conſtricto interea iterum torculari. Conſiſtebant hæc primo ex charta bibula tenuiſſima, maſticata, ter quaterque complicata, & quadratam in formam pollicis magnitudine explanata, alcohol vini impræ-

gna-

gnata & pulvere ſtyptico atque conglutinante, priori in caſu p. 17. no. 6. deſcripto, largiter conſperſa. Harum placentularum chartacearum erant ſex, ſingulæ prædicto modo præparatæ, quarum una alteri imponebatur, & prima præcipue tam provide adplicabatur, ut non ſolum arteriam, verum etiam vicinas partes accurate ambiret. Reliqua vulneris cavitas, quæ ovum gallinaceum facile capiebat, placentis ex linteo carpto paratis, ſeu plumaceolis ſic dictis & alcohol vini largiter pariter imbutis replebatur tota, cui imponebantur tria ex complicato linteo confecta ſplenia omniaque denique faſcia circulari 4. vel 5. ulnarum firmabantur. His abſolutis bacillus vinculi ad pulſus usque in carpo ſenſationem relaxabatur & deinde hoc cum torculari trochlea inſtructo commutabatur, hocque iterum conſtringebatur, ita tamen, ut pulſus in carpo percipiendus non plane ſupprimeretur. Totum denique brachium habena ſeu mitella (*Eſcarpe*) ſuffulciebatur, æger lecto committebatur, ſerioque monebatur, ut ſemper ſervaret brachium quietum, diætamque tenuem. Idem dies & nox ſequuta ſatis tranquille tranſigebatur, & die 11. Julii reperiebatur faſcia adhuc firma & absque ulla ſanguinis transudantis macula. Hunc diem excipiebat nox minus tranquilla, absque tamen ullis ſymptomatibus notatu dignis.

Die 12. mane iterum conveniebamus, ubi, fortius denuo adſtricto torculari, operator faſciam circularem & deinde ſplenia unacum tribus vel quatuor plumaceolis removebat, quorum vices ſupplebant totidem recenter confecti & alcohol vini pariter probe imbuti. Tunc ſimul vulneris labia, ex ſphaceloſa corruptione male olentia, plumaceolis alcohol vini & unguento digeſtivo impraegnatis muniebantur, additisque ſpleniis omnia iterum, ut antea, faſcia circulari colligabantur. Eodem die vulneratus vehe-

menter me rogabat, ut ipsi cibum magis nutrientem carnemque, & aquæ loco cerevisiam concederem, quum ventriculus suus pomeranus ejusmodi victum parcum & tenuem amplius perferre haud posset: quibus rationibus consensum eo facilius præbui, quo minus ullum symptoma contradicebat, quemadmodum etiam easdem ob rationes usum omnium remediorum internorum amplius continuandum haud injunxi. Hac sub mutatione nox sequebatur tranquilla.

Die 13. deligatio eodem modo iterabatur, quam sequebatur dies & nox tranquilla, si excipias levem animi inquietudinem.

D. 14. deligatio pari modo renovabatur & simul duo vel tres plumaceoli plures quam hucusque removebantur: dies & nox sequebantur ad votum.

Die 15. & 16. deligatio & valetudo eadem, & die 16. vulnus simul cum spiritu vini simplici syringæ ope probe eluebatur.

D. 17. Patiens indicabat vulneris dolores majores illis, quos hucusque sensit: in deligatione reperiebantur non solum labia vulneris recentia, verum etiam ipsum vulnus a sordibus magis purgatum, quæ partes nunc magis vivæ procul dubio etiam magis sensiles redditæ sunt. Effluebat simul ex vulnere pauca quantitas sanguinis, sed solummodo ex venarum osculis nunc, purgata corruptione & impedito, ob torcular adplicatum, sanguinis libero circuitu, magis apertis.

D. 18. sub deligatione iterum duo plumaceoli ex illis, qui a prima deligatione relicti fuerunt, cum reliquis quotidie renovatis removebantur, ubi iterum pauca sanguinis venosi quantitas effluebat.

D. 19. remotis omnibus plumaceolis duæ etiam ex placentulis chartaceis liberæ reperiebantur & simul eximebantur

tur, vulnusque probe purgabatur, ceterum plumaceolis denuo replebatur simulque torcular removebatur, relictis tamen ejus fascia coriacea & splenio super arteria brachiali fasciæ ope, sed leniter tantum constrictæ, firmato.

D. 20. reliquæ etiam placentulæ chartaceæ reperiebantur solutæ, quibus remotis, vasa antea denudata nunc carne recenti firmaque penitus tecta se sistebant, de quo magna cum voluptate certiores reddebamur. His observatis cavitas replebatur solis plumaceolis, alcohol vini tamen adhuc imbutis & pulvere styptico & glutinante denuo conspersis, omniaque fascia ordinaria firmabantur.

D. 21. qui erat undecimus ab operatione facta, vulnus ad consolidationem properans observabatur, ad quam ulterius promovendam & vulnus rotundum in oblongum mutandum, hoc contrahebatur emplastro glutinante, ceterum ejus cavitas plumaceolis ut priori die imbutis replebatur.

D. 22. omnia eodem modo tractabantur &

D. 23. cavitas castaneam vix amplius capiebat, ceterum hoc &

D. 24. deligatio pari ratione instituebatur, nunc vero & fascia torcularis & splenium arteriæ brachiali applicatum removebantur.

Die 25. tandem omnis tumor brachii penitus ferme evanescebat & vulnus decimo quarto operationis die ut aliud simplex tractabatur, ita, ut brevi post plena consolidatio sequeretur.

MAN-

MANTISSA.

Ut hujus mali gravitas & medelæ ei parandæ difficultas clarius pateſcant, partes, quæ in venæſectione lædi poſſunt, earumque cum aliis connexiones probe cognitæ eſſe debent. Celeberr. MONRO has partes eandem ob rationem jam ſigillatim delineandas curavit (*), ſed rudi artificis manu. Ex tabulis anatomicis naturali magnitudine & vivis coloribus repræſentatis, quas D. GAVTIER edidit, nulla iis, quæ adhuc explicanda ſunt, lucem aliquam affundit (**) Ico-

(*) *Medical Eſſais and Obſervations, reviſed and published by a Society in Edinburgh. Vol. II. 1734.* octau. maj. p. 280. ſeq. tab. II. fig. 1. ubi vero omnes partes valde imminutæ repræſentantur. In Germanica verſione, quæ titulo: *Die medicinische Verſuche und Bemerkungen, vvelche von einer Geſellſchafft in Edinburgh durchgeſehen und herausgegeben vverden,* Altenburgi 1750. in oct. prodierunt, p. 368. ſeq. tab. II. fig. 1. eædem ad parem normam occurrunt; in Gallica vero verſione, quæ antea jam titulo: *Eſſais & Obſervations de medecine, de la Societé d'Edinbourgh,* Pariſiis 1742. in duodec. mai comparuit, p. 349. tab. II. fig. 1. ad minorem adhuc magnitudinem redactæ ſunt.

(**) Tertia hujus operis ſplendidiſſimi & forma regia editi pars in fronte hunc gerit titulum: *Anatomie generale des Viſceres en ſituation, de grandeur & couleur naturelle, avec l'Angiologie & la Neurologie de chaque partie du corps humain.* Harum tabularum Vta repræſentat quidem in brachii dextri anteriori facie muſculos, venas, arterias & nervos in naturali connexione; ſed eatenus tantum, quatenus detracta cute ſtatim in conſpectum veniunt, nec tamen ſatis diſtincte.

Icones Ill. D. de HALLER (*) optimæ ſunt; quum vero laudatus auctor, pro ſcopo ſuo, venarum atque arteriarum præcipue univerſam per integrum brachium diviſionem & diſtributionem cum accuratione ipſi ſolita repræſentandam ſuſcepit & præterea, ad chartæ normam, naturali magnitudine multo minorem, eandem ſiſtere coactus fuit: has noſtras icones, magnitudinis naturalis, vaſis vario inſuper colore diſtinctis, haud ſupervacaneas imo pro hoc ſcopo peculiari neceſſarias duxi, quarum explicationem reliquis præmitto, ſed eos, qui illas examinant, ſimul moneo, ut memores ſint, non ſolum venas, uti in toto corpore, ita ſigillatim quoque circa cubitum, diviſione & diſtributione ſua ita variare, ut vix unquam in utroque brachio unius ſubjecti unum eundemque ordinem obſervent; verum etiam haud raro arteriarum propagines a regula ordinaria recedere, imo, ipſos nervos, ſaltem ſubdiviſionibus ſuis, ab hac variatione non excipiendos eſſe. His addo, harum figurarum partium omnium denominationem haud eſſe exſpectandam, quia non omnes ad ſcopum præfixum pertinent, juſto longior autem eſſe nolui.

TAB. I. Fig. 1. ſiſtit cubiti ſiniſtri regionem circa flexuram ejus cum humero ea ſub facie, qua materia ceracea repleta vaſa ſanguifera nervique, detracta ſola cute & pinguedine adparent.

TAB.

(*) *Iconum anatomicarum, quibus aliquæ partes corporis humani delineatæ traduntur, faſciculus VI. Arteriæ pectoris & brachii. Auctore ALBERTO v. HALLER &c.* Gott. 1753. fol. maj. tab. III. qua præter muſculos venæ, arteriæ, nervique ſiſtuntur, quatenus detracta cute apparent; tab. IV. quæ arterias in antica, Tab. V. in poſtica parte occurrentes delineat.

TAB. I. Fig. 2. oſtendit eandem regionem remotis etiam venis extimisque nervis cutaneis.

- - - Fig. 3. repræſentat iterum hanc regionem, ſed remotis muſculis pronatore rotundo & radiæo interno ut & aponevroſi muſculi bicipitis.

Tab. II. Fig. 4. exhibet hanc cubiti regionem cum humeri anteriori facie integra, ut arteriæ ſitus & diviſiones primariæ ſigillatim in conſpectum veniant.

Partium præcipuarum in his figuris conſpiciendarum index hic eſt:

A. Muſculus biceps *fig.* 1. 2. 3. 4.

B. ejus tendo *fig.* 1. 2. ad inſertionem usque detectus *fig.* 3. 4.

C. ejus aponevroſis ſeu tendo ſuperficialis *fig.* 1. 2. ſeparatus & reflexus *fig.* 3.

D. muſculus ſupinator longus *fig.* 1. 2. 3. 4.

E. - - - pronator rotundus *fig.* 2. diſſectus *fig.* 3. 4.

L. Olecranum *fig.* 2. 3. 4.

A. vena baſilica *fig.* 1.

B. ejus ramus ulnaris *fig.* 1.

C. C. C. vena profunda *fig.* 1.

D. D. vena cephalica *fig.* 1.

E. ejus ramus *fig.* 1.

F. F. mediana ex baſilica & cephalica *fig.* 1.

G. ramus ex medianæ & cephalicæ concurſu *fig.* 1.

H. ramus ex mediana *fig.* 1.

* locus ubi plerumque arteria ulnaris in ſectione venæ baſilicæ vel rami ex mediana læditur *fig.* 1. 2. 3. 4.

a. arteria brachialis ſeu humeraria *fig.* 1. 2. 3. 4.

c. c. rami ſuperiores ad muſculum tricipitem *fig.* 4.

d. d. d. collateralis ſuperior *fig.* 4.

b. rami ad bicipitem & brachialem internum *fig.* 4.

e. e. ejus excurſio per muſculum tricipitem, ubi pone olecranum in dorſo brachii cum arteriæ ulnaris ramo re-

recurrente (*ii.*) varias anastomoses format *fig.* 4.

f. f. collateralis inferior ad dorsum humeri excurrens & cum interossea externa anastomosin habens *fig.* 4.

g. arteriæ humerariæ divisio *fig.* 2. 3. 4.

h. h. arteria ulnaris seu cubitæa *fig.* 2. 3. 4.

i. i. ejus ramus recurrens cum collaterali superiori (*d*) concurrens *fig.* 4.

k. k. rami musculares *fig.* 4.

l. l. arteria ligamenti seu interossea anterior seu interior *fig.* 3. 4.

m. ejus ramus ligamentum penetrans seu interossea externa s. posterior *fig.* 4.

n. rami musculares *fig.* 4.

o. o. arteria radiæa *fig.* 2. 3. 4.

p. p. ramus recurrens radiæus *fig.* 3. 4.

q. rami musculares *fig.* 4.

Quum auctores, qui methodum recensent, qua anevrysmate spurio laborantibus succurrendum sit (de qua mox plura) plerumque allegant arteriam brachialem seu humerariam duplicem sæpius obviam: hujus quoque schema addendum curavi, quod quum in brachio sinistro oblatum fuit, commodioris comparationis gratia exempla ordinariæ structuræ, hactenus fig. 1. 2. 3. 4. exposita, pariter ex brachio sinistro elegimus: sistunt ergo hujus schematis, (sed, ob spatii defectum, naturali magnitudine octavam partem imminuti) delineationes.

Tab. II. fig. 5. ubi utriusque arteriæ per humeri & cubiti faciem anteriorem distributio unacum nervo mediano in conspectum venit.

Fig. 6. exhibet arteriæ collateralis inferioris distributionem & anastomoses cum ramis recurrentibus.

Fig. 7. monstrat collateralis superioris nexum cum interossea externa.

Fig. 8. sistit figuræ quintæ partem seu cubiti flexuræ regionem, sed in magnitudine naturali, & cum hume-

rariæ ordinariæ infra cubiti flexuram ramis denudatis.

TAB. II. fig. 9. repræſentat ejusdem regionis venas nervosque cutaneos, partemque arteriæ extraordinariæ, quatenus ſtatim apparent, ſola cute pinguedineque ablata.

Partium conſpicuarum expoſitio haec eſt:

A. muſculus biceps *fig.* 5.
B. ejus tendo *fig.* 5.
C. ejus aponevroſis *fig.* 5.
D. ſupinator longus *fig.* 5.
E. pronator rotundus *fig.* 5.
F. rotundus major *fig.* 5.
L. Olecranum *fig.* 6. 7.
M. ulna *fig.* 7.
A A. vena baſilica *fig.* 9.
B. rami ulnares *fig.* 9.
C. C. vena cephalica *fig.* 9.
D. D. ramus venæ cephalicæ *fig.* 9.
E. E. mediana ex baſilica & cephalica *fig.* 9.
F. ramus ex utriusque concurſu *fig.* 9.
G. G. ramus ex mediana *fig.* 9.
a. arteria ſubclavia *fig.* 5. 6.
b. b. b. b. arteria brachialis ſeu humeralis *fig.* 5. 6. 7. 8.
c. c. c. c. collateralis ſuperior *fig.* 5. 6. 7.
d. d. d. collateralis inferior *fig.* 5. 6.
e. ramus muſcularis *fig.* 5.
f. rami muſculares *fig.* 5. 6.
g. recurrens radiæa hic ſupra diviſionem humeralis orta *fig.* 5.
h. ramulus ad ſupinatorem longum *fig.* 5.
i. diviſio humeralis arteriæ *fig.* 8.
k. ramus recurrens *fig.* 8.
l. l. l. rami muſculares *fig.* 8.
m. m. arteria interoſſea interna *fig.* 8.
n. - - interoſſea externa *fig.* 7. 8.
o. o. o. - - radiæa *fig.* 5. 8.
p. p. ramus per muſculum ſublimem excurrens *fig.* 8.
q. q. arteria ulnaris ſeu cubitæa *fig.* 8.

r. r. r.

r. r. r. - - brachialis extraordinaria *fig.* 5. 6. 8. 9.
s.s. ejus rami musculares *fig.* 5.
t. ejus anastomosis cum radiaea (oo) *fig.* 5. 8.
u. arteria interscapularis *fig.* 6.
x. - - collateralis tertia non semper praesens *fig.* 6.
y. arteria recurrens ulnaris *fig.* 6.
z. arteria interossea interna *fig.* 6.
1. 1. Nervi cutanei rami *fig.* 9.
2. 2. 2. Nervus medianus *fig.* 5. 8.

Satis ita, ut opinor, repraesentatis & expositis omnibus partibus, quae in curatione anevrysmatis spurii attendendae sunt, facilius nunc loca cognosci possunt in venarum cubiti sectionibus evitanda: docendi tamen sunt omnes chirurgi, non solum arterias hujus regionis interdum situm suum paullulum mutare (ut taceam ramos extraordinarios quandoque obvios, quale exemplum sistit *fig.* 9. (*) verum etiam & adhuc magis venas, uti ex sola comparatione *fig.* 1. cum 9. satis jam patet. In hac ergo operatione, licet vulgatissima, nunquam non opus est ubique sollicita exploratione & summa accuratione, ne ipsa vena penitus pertundatur. Deinde etiam facile intelligi possunt difficultates, quae operationem chirurgicam premunt, qua anevrysma spurium sectione extirpandum est.

Antequam autem ulterius progredior, necesse est, ut moneam, propositum mihi haud esse, hic loci exponere universam & generalem anevrysmatis tam veri quam spurii theoriam, neque etiam recensere omnes anevrysmatis spurii species modosque, quibus singulae vel praeverti vel curari debeant, utpote quae omnia Ill. HEISTERUS satis solideque docuit (**) ita, ut iliada post Homerum canere auderem, si

 in

(*) Ita Ill. HEIST. etiam prope venam cephalicam, quae omnium tutissima habetur, magnam arteriam saepius observavit *Instit. chir. edit. Amst. anni 1739. p. 425. edit. 1750. p. 410. nota a.*

(**) *l. c. P. II. Sect. I. cap. XII. p. 425. seqq. cap. XIII. p. 429. sequ. & P. III. cap. VI. §. VIII. &. IX. p. 1226. seq.*

in his prolixior essem: id tantum annotasse sufficiet, anevrysma spurium esse sanguinis ex vulnerata arteria effusionem & sub cute collectionem; speciem vero ejus, de qua sola sermo mihi est, esse illam, quando hic sanguis, & quidem ex arteria una vel altera sub venæsectione simul aperta, extravasatus & collectus & in grumos condensatus nulli pressioni amplius cedit.

Ejusmodi ergo anevrysma omnium consensu absque cutis dissectione & sanguinis congrumati remotione curari nequit: dum enim sanguis circuitu suo in arteriis ex ampliori spatio in angustius transire cogitur, is ad singulos ita dictos pulsus vulneris aperturam penetrare nititur, hinc ejus latera continuo disjungit, ideoque eorum consolidationem perpetuo impedit, inde vero indies majorem sanguinis copiam effundit, cui cutis resistere nequit. Et dum sanguis hic effusus vel qualitate sua vel mora condensatur & concrescit, ulteriori effusioni aliquo modo quidem resistit, sed, dum in fluvium suum reduci nequit, tandem putrescit & in sphacelosam corruptionem abit.

Quomodo autem, sectione tumoris instituta & sanguine congrumato evacuato, ulterior sanguinis ex læsa arteria profusio certo, tuto atque jucunde sisti debeat & queat, nondum satis demonstratum est.

Sunt qui adstringentia, quid? quod corrosiva vel caustica, arteriæ vulneri detecto imponi suadent, e. g. vitriolum cæruleum, liquorem stypticum Weberi, butyrum antimonii (*) &c. de quorum usu vero infido, vel prorsus noxio, men-

(*) vid. PALFYN *chirurgische operationen* Francof. & Lipf. 1717. p. 402. HEIST. l. c. p. 439. edit. a. 1750. p. 423. §. XI. GARENGEOT *traité des operations de chir.* T. III. a Paris 1721. p. 246. edit. germ. Berol. 1733. p. 257. §. 28. commendat suum liquorem causticum, quem vero non describit.

mentem meam jam exposui in priori casu pag. 480.

Reliqui ferme omnes cunctis sanguinis profluxum sistentibus praeferunt ipsius arteriae laesae ligaturam, dum illa a connexione cum partibus vicinis separatur, acus curva cum filo cerato trajicitur & denique arteria laesa proxime supra vulnus constringitur, id quod cum variis cautelis & annotationibus satis jam accurate atque prolixe docuerunt praecipue PALFYN (*a*) GARENGEOT (*b*) PLATNERVS (*c*) HEISTERVS (*d*) MACGILL (*e*) & ALEX. MONRO (*f*) quae hic repetere nimis prolixum foret, id unicum tamen annotasse haud supervacaneum erit, MACGILL, pro elevanda & tutius proinde a nervo reliquisque partibus separanda arteria, ejus vulneri detecto immisisse stylum fortem, (*g*) quod etiam ab alio factum observavit MONRO (*h*) qui insuper (*i*), pro operatione celerius finienda, suadet, ut quamprimum cutis per longitudinem dissecta & sanguis extravasatus ac polyposus remotus est, patiens paullulum flectat cubitum, operator vero pollice ac indice sini-

strae

(*a*) l. c. p. 424. (*b*) l. c. p. 249.

(*c*) Institut. chirurg. Lips. 1745. p. 269. §. 438. 439. Ejusd. *Gründliche Einleitung in die chirurgie Erster Theil.* Leipz. 1748. p. 420. seq. §. 463. 464.

(*d*) Instit. chir. Amstel. 1739. p. 440. §. XIII. p. 443. §. XIX. ibid. 1750. p. 424. §. XIII. p. 426. §. XIX.

(*e*) Actor. Edinburg. T. II. edit. Gall. p. 325. art. XV. edit. German. p. 341. seqq.

(*f*) Ibid. T. IV. edit. Gall. p. 364. seqq. edit. Germ. p. 393.

(*g*) l. c. edit. Gall. p. 327. seq. edit. Germ. p. 344.

(*h*) Tom. IV. edit. Gall. p. 364. edit. Germ. p. 394.

(*i*) Ibid. p. 366. ed. Germ. p. 395. seq.

ſtræ manus prehendat arteriam brachialem, horumque apices ſub eam inſinuet, & ita acum ſuper unguibus intrudat, hocque modo ſecure nervum proximum evitet, quem tactu facile ab arteria diſtinguere poteſt, quum hanc, flexo cubito, absque difficultate eousque elevare poteſt, ut a nervo ſatis removeatur: ita, pergit, hæc operatio, quæ ſecundum ordinariam chirurgorum deſcriptionem difficilis, tædioſa & laborioſa eſt, facile, cito & ſecure peragi poteſt.

Hanc methodum in uſum vocare aliisque commendare nullum dubium movet auctoribus citatis interceptus per arteriam ligatam ſanguinis ad partes inferiores via recta transitus: nam, licet vel ipſe arteriæ brachialis ſeu humeralis truncus ſupra diviſionem ſuam in ramos (*g. tab. I. fig.* 2. 3. *tab. II. fig.* 4.) ligandus veniat, perſuaſi ſunt (*k*) nihilominus ſanguinem tranſire poſſe ad ramos infra ligaturam ope anaſtomoſis arteriarum humeri collateralium (*d. e. tab. II. fig.* 4. *c. d. fig.* 5. 6. 7. *tab. III. fig.* 8. & *x. fig.* 6.) cum recurrente ulnari (*i. i. fig.* 4. *y. fig.* 6.), recurrente radiæa (*p. fig.* 4. *g. fig.* 5.) & recurrente interoſſea (*m. fig.* 4. & *n. fig.* 7.) ut et per alterum arteriæ humerariæ truncum (*r. r. r. tab. II. fig.* 5. *tab. III. fig.* 8.) quando præſens eſt (*l*), quare mo-

(*k*) GARENGEOT l. c. edit. Gall. p. 249. PLATN. edit. lat. p. 266. §. 436. edit. Germ. p. 418. §. 462. conf. MONRO Act. Edinb. T. II. edit. angl. p. 283. gall. p. 353. germ. p. 372. v. HALLER. ic. faſc. VI. p. 22. b.

(*l*) Ejusmodi arteriæ humeralis duplicis hiſtoriam tradit v. HALLER more ſuo accuratam l. c. p. 33. b. ſeq. & cui ad manus haud eſt, evolvat Jo. Frid. MOEBII diſſ. inaug. ſub præſidio Ill. HEIST. Helmſt. 1730. ventilatam, quæ ſiſtit *Obſervationes med. miſcell. theoret. & practicas* Obſerv. VIII. p. 17. ſeqq. HEIST.

monent, arteriam vulneratam etiam infra vulnus ligandam eſſe, ne ſanguis a vaſis lateralibus regurgitet & novam hæmorrhagiam excitet (*m*): experientiam quoque huic theoriæ reſpondiſſe variis caſibus ab auctoribus citatis comprobatum eſt, ubi ſimul hæc notabilis obſervatio adſtruitur, ſi vel etiam pulſus in utroque carpi latere aliquamdiu ſentiri nequeat, nihilominus ad amputationem haud properandum eſſe prius, quam manifeſta incipientis ſphaceli ſigna in cubito vel manu adpareant, quum pulſus ſæpius poſt aliquot demum dies redit (*n*).

Quum nervus ille inſignis, qui medianus dicitur (2. 2. *tab. I. fig.* 2. 3. *tab. II. fig.* 5. *tab. III. fig.* 8.), arteriam brachialem ubique proxime comitatur, methodi hactenus recenſitæ commendatorum monito (*o*), idem in arteriæ vinctura absque læſione ab eadem ſeparandus eſt ſcalpello aliove inſtrumento tantum, quantum pro libero tranſitu acus ſufficit. Quomodo hæc læſio nervi pernicioſa ad mentem laudati MON-

HEIST. compend. anat. a. 1741. P. II. p. 126. nota 66. **) Inſtit. chir. 1739. p. 434. nota c. edit. 1750. pag. 418. nota h. Acta Edinb. vol. II. edit. gall. p. 351. ſeqq. germ. p. 370. tab. II. fig. 2. 3. 4.

(*m*) PALF. p. 426. GARENG. ed. gall. p. 251. germ. p. 262. §. 36. HEIST. ed. 1739. §. XXIV. ed. 1750. p. 429. §. XXIV. Act. Edinb. T. II. ed. gall. p. 328. germ. p. 344. Tom. IV. p. 365. ed. germ. p. 395. PLATN. ed. lat. p. 270. §. 439. germ. p. 421.

(*n*) Ejusmodi præ reliquis notabile exemplum refert ill. MONRO Act. Ed. T. IV. edit. gall. p. 364. ed. germ. p. 395. facta namque operatione d. 22. Maii, pulſus demum d. 5. Junii, diſtincte redibat.

(*o*) locis citatis.

MONRO commodius evitari queat, superius p. 39. indicavimus. Quum vero non solum quandoque patiens hanc nervi separationem ferre nec potest, nec vult (p), verum etiam sub hac occupatione ramuli quidam arteriæ laterales facile lædi possunt, hinc procul dubio nonnulli ipsum nervum simul ligare non reformidarunt, de quo le DRAN (q) hæc latine reddita refert: *sunt quidam practicorum, qui arteriam detegere negligunt. Quam primum denudarunt capsulam* (qua intelligitur tegmen illud membranosum, quod vasa hæc comprehendit) *profunde sub illam adigunt acum instructam filo, quo dictam capsulam & multam carnem simul comprehendunt & constringunt. Etsi secundum hanc methodum nervus, quem æque ac arteriam hæc capsula continet, simul constringatur, raro tamen symptoma accedit, quia carnis quantitas simul comprehensa obstat, quo minus nervus justo arctius constringatur,* id quod etiam exemplum ex PALFYN citatum comprobat, & magis adhuc relatio Dn. EIERICH supra laudati: hic namque, dum Parisiis studium chirurgicum excoluit, bis vidit eodem modo hanc operationem a D. BOVDOV feliciter administratam. Quamvis autem hac ratione ipsius nervi læsio, gravissimis symptomatibus obnoxia, ut & ramorum arteriæ lateralium læsio omnino præcaveatur, facile tamen ex nimia nervi hujus insignis & plurimis cubiti manusque partibus integritatem conservantis constrictione, pessima symptomata sequi possunt, nimirum vel saltem stupor, si non penitus mors earum partium, quas sustentat: certe in annotatis manuscriptis, quæ ex ore Dn. DUVERNEY Parisiis 1738. excerpta & pariter a Dn. EIERICH mecum communicata sunt, reperi, ex tali nervi constrictione quendam duos digitos perdidisse: excurrit namque hic

(p) Quale exemplum recenset PALFYN l. c. p. 435.

(q) Traitè des operations de chirurgie a Paris 1742. p. 535.

hic nervus in vola manus ad latus digiti annularis, medii & indicis.

Licet autem negari haud possit, postquam viri doctissimi expertissimique de natura hujus mali æque ac partium, quas occupat, ut & de curationis, arteriæ brachialis vinctura susceptæ, successu suas observationes sollicite contulerunt, eandem nunc sæpius jam feliciter administratam esse (*r*); nihilominus tamen hi ipsi Auctores adhuc monent chirurgos, ut nullus ejusmodi operationem solus in se suscipiat, sed alios expertos viros simul in consilium vocet vel saltem testes rei ad artis regulas bene legitimeque peractæ habeat, ut taceam, eosdem ingenue etiam indicasse, quæ minus ad votum acciderunt (*s*); quare procul dubio PLATNERVS (*t*) omnibus probe ponderatis mentem suam hisce declarat: *ex his intelligitur, in brachio, minimum nisi certa sit desperatio, experiendam esse anevrysmatis chirurgiam* (illam scilicet hactenus expositam): *nam si illa etiam fallit, nihilominus ad ultimum auxilium, quo humerus præciditur, confugere potest chirurgus.*

Si itaque hac methodo in usum vocata de amputando brachio non securus est chirurgus; si præterea operatione dexterrime etiam ac felicissime absoluta, non raro magna membri debilitas sequitur: aliam methodum hac securiorem prius tentandam esse, nemo inficias ibit, & quum talem iterata vice se præstitit ea, quam in binis casibus recensitis

 ube-

(*r*) Exempla vid. apud Auctores citatos, adde *Commerc. litterar. Norimb.* 1734. p. 283. n. II.

(*s*) Exemplum vide *Act. Edinb. T. II.* ed. Gall. p. 329. seq. ed. Germ. p. 346.

(*t*) l. c. ed. lat. p. 268. §. 436. edit. germ. p. 419. §. 462.

uberius expoſui, eandem hunc in finem ulterius explorandam commendare minus dubitavi.

Me quidem haud fugit, alios jam, & præcipue DIONYSIUM (*u*), compreſſionis cum charta maſticata mentionem jam feciſſe, immo hanc methodum non ſolum cauſticis, verum etiam ipſi ligaturæ prætuliſſe (*x*): ſed qui modum applicationis in forma turundarum conſiderat, facile intelliget, cur non ſemper, ſi unquam, effectum optatum præſtiterit. Secundum meam namque opinionem effectus hic tantum ſequi poteſt

1) quando vulnus a ſanguine extravaſato atque corrupto penitus purgatur, ipſumque arteriæ orificium ejusque labia, quantum fieri poteſt, mundantur, & quidem optime cum vino calido ope ſiryngæ ſpongiæque, ne ſanguis corruptus, uti non amplius ad nutritionem, ita etiam neutiquam ad conſolidationem aptus, hanc impediat, ſed recenti & balſamico ſanguini acceſſus ad hæcce labia paretur.

2) quando charta ſeligitur tenuiſſima bibula, haud ſæpius, quam ter quaterve pollicis quadrati magnitudine complicatur, & maſticata iterum probe explanatur: hac enim ſolummodo ſub conditione arteriam exacte ambire, labia paululum conjungere, orificium obturare, reliqua interſtitia replere omnibusque partibus arcte adhærere valet.

3) quando hæ placentulæ, ſigillatim primæ, ſpiritu vini & ſubtiliſſimo pulvere glutinante valde imprægnantur, pro-

(*u*) *Cours d' operations de chirurgie* a Bruxelles 1708. p. 484. edit. German. ab HEIST. aucta Augſp. 1722. Tom. II. p. 763.

(*x*) l. c. pag. ſeq.

probe tamen iterum exprimuntur: uterque namque ſanguinem denuo affluentem ſeu in orificio hærentem coagulat, labia orificii conſtringit & reliquas partes jam corruptas mundat eoque recentis & firmæ carnis generationem promovet, ut taceam, chartam ita præparatam pulveris ope arteriæ tanto firmius adglutinari.

4) quando torcularis & vulneris compreſſionis auxilio liber plenusque ſanguinis circuitus per arteriam læſam ad ſufficiens temporis intervallum ſemper quidem impeditur, probe tamen nimia & ad plenam pulſus in carpo ſuppreſſionem conſtrictio cavetur, ne partibus nimium compreſſis mortem inferat (*y*).

Quod autem cauſſam proximam conſtituit, quæ arteriæ vulnus firmiter obturat iterumque conjungit, eſt illa polypi quædam ſpecies recens generata, quam non ſolum fuſe exponit, verum etiam obſervationibus demonſtrat figurisque idoneis declarat celeberrimus PETIT (*z*). Ut ut autem ejusmodi polypoſa concretio & ſuperſtrata caro firma recens generata vulnus arteriæ perfecte ſanare queat; confirmationis tamen atque ſecuritatis gratia per aliquot menſes ligaculum quoddam geſtari poteſt eo modo, quem Vol. VIII. p. 490. docui. Ceterum nemo de perfectione ejusmodi curationis dubitabit, qui conſiderat, omnium conſenſu non ſolum poſſibile declaratum, verum etiam experientia ſatis comprobatum eſſe, arteriæ vulnus ſola compreſſione ſanari poſſe, quam-

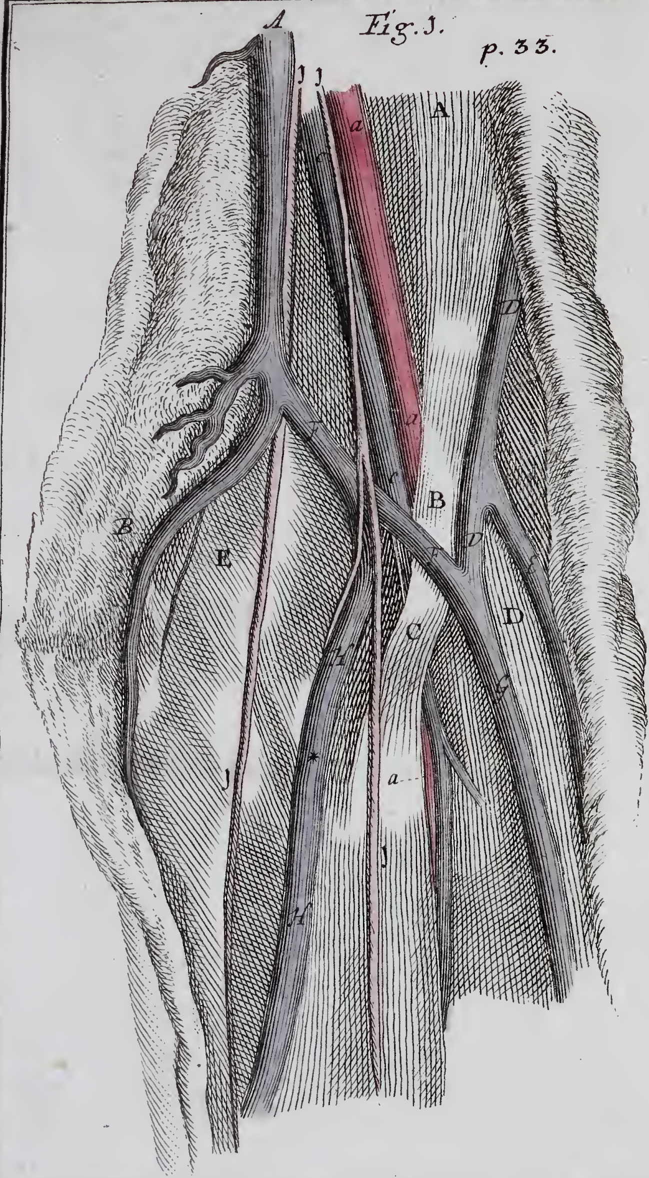
(*y*) de his omnibus conf. Vol. VIII. p. 479. ſeq.

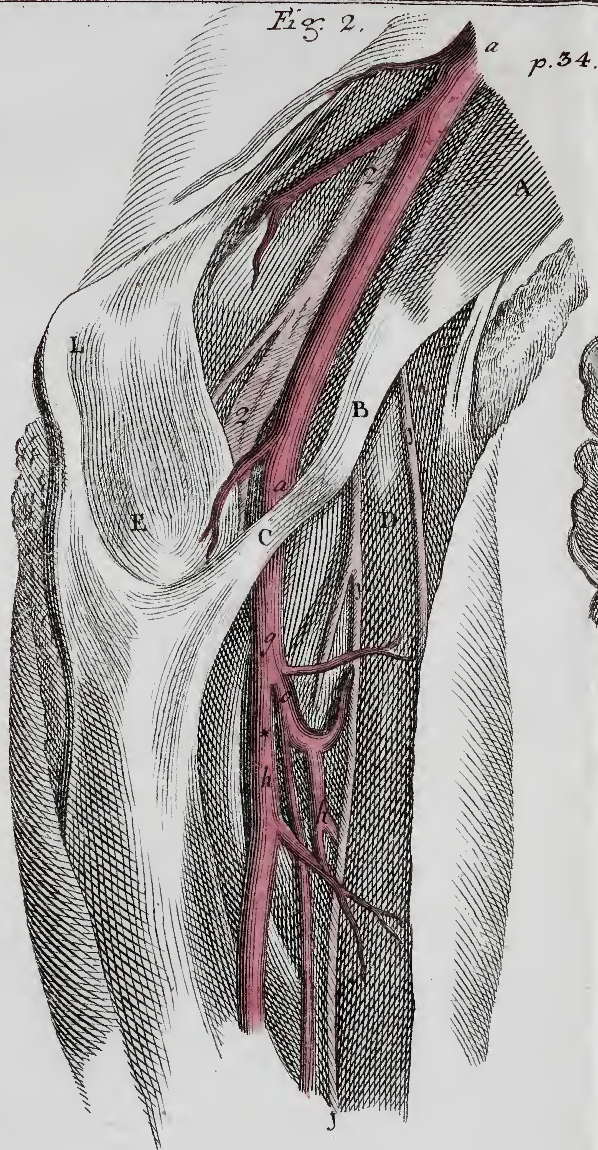
(*z*) *Hiſt. & Memoires de l'Acad. Royale des ſc.* a. 1735. edit. Paris. Memoir. p. 435. et a. 1736. p. 244. qui utrique commentarii latine redditi reperiuntur in *Commerc. litter. Norimb.* a. 1741. p. 365 372. tab. IV. fig. 4. 5. 6. 7. & a. 1743. p. 321. 332. tab. IV. fig. 13 — 16. tab. V. fig. 1. 2. 3.

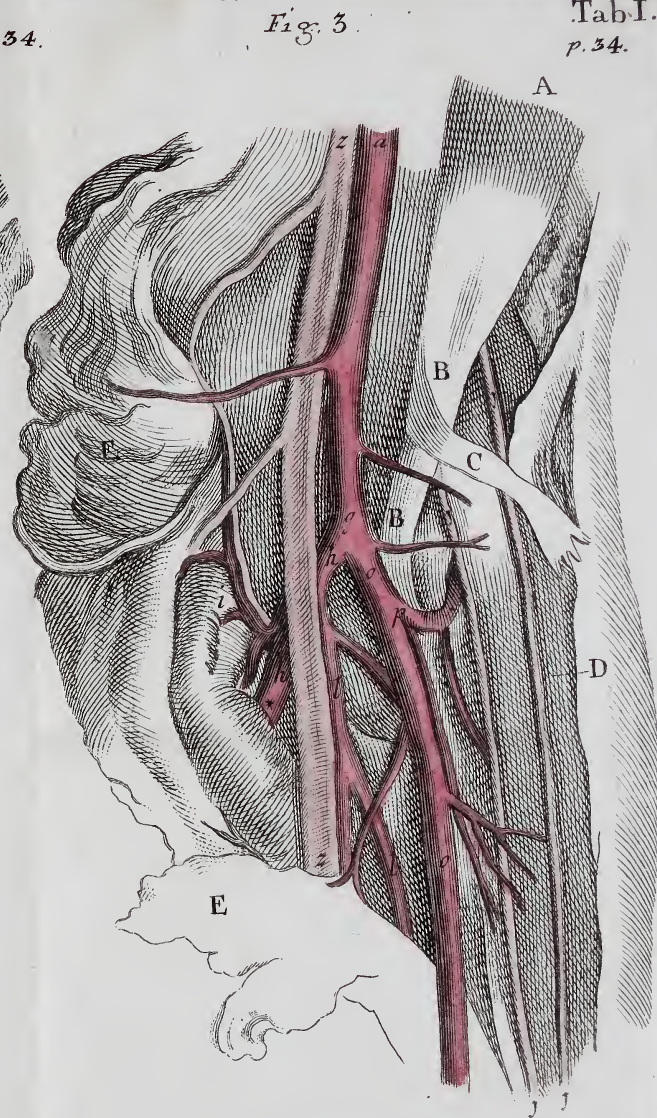
quamdiu sanguis extravasatus fluxilis adhuc est & in alveum suum reduci potest: quando enim in anevrysmate spurio inveterato post cutis sectionem omnis sanguis congrumatus removetur, hoc ipso arteria ad eundem statum redigitur, quo ab initio læsionis fuit, adde, hoc in casu compressionem multo aptius applicari posse. Et hæc nunc quidem sufficiant.

F I N I S.

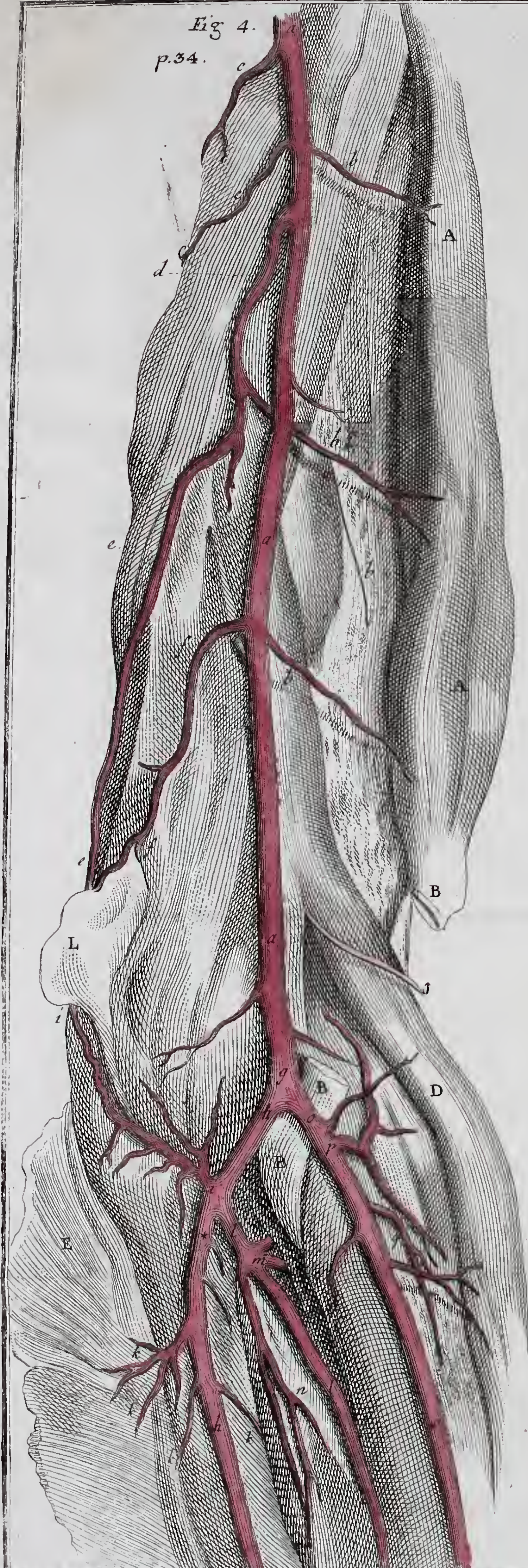

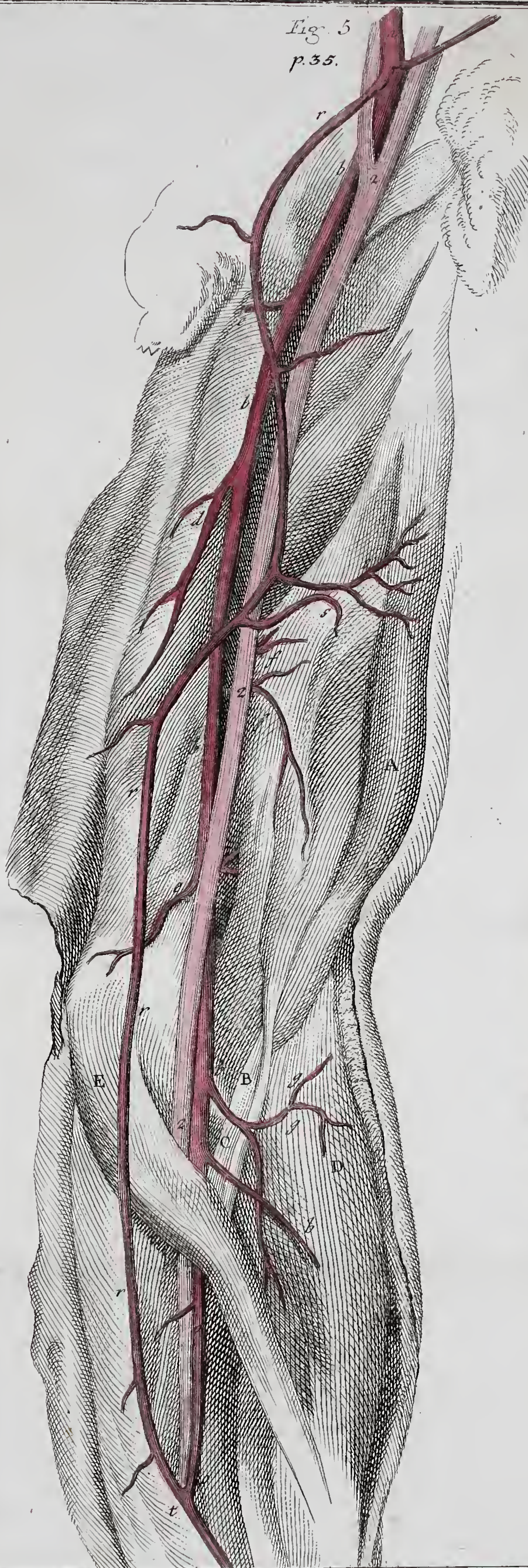

Fig. 1.
p. 33.
A
A
a
B
B
C
D
D
E
a

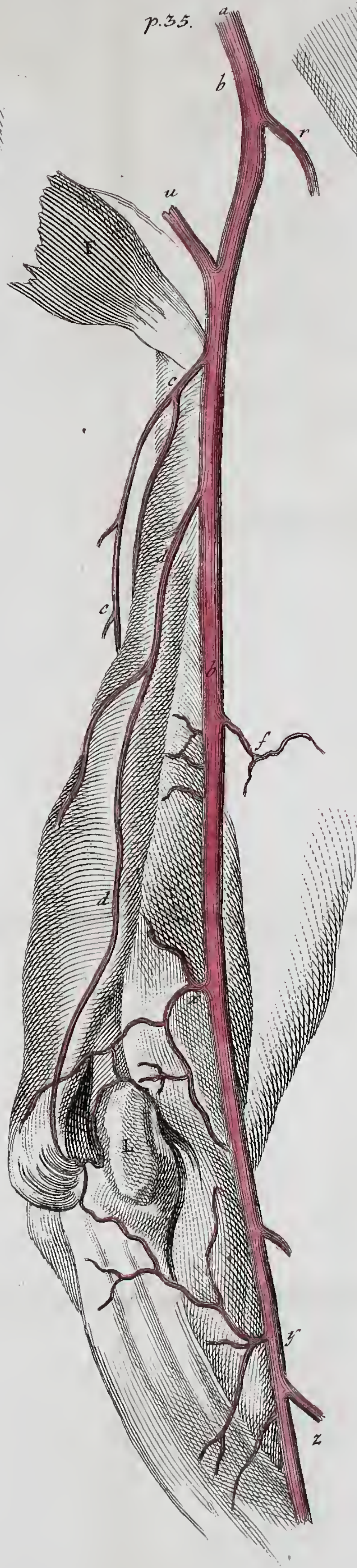

Fig. 2.
a
p. 34.
A
L
B
E
C
D

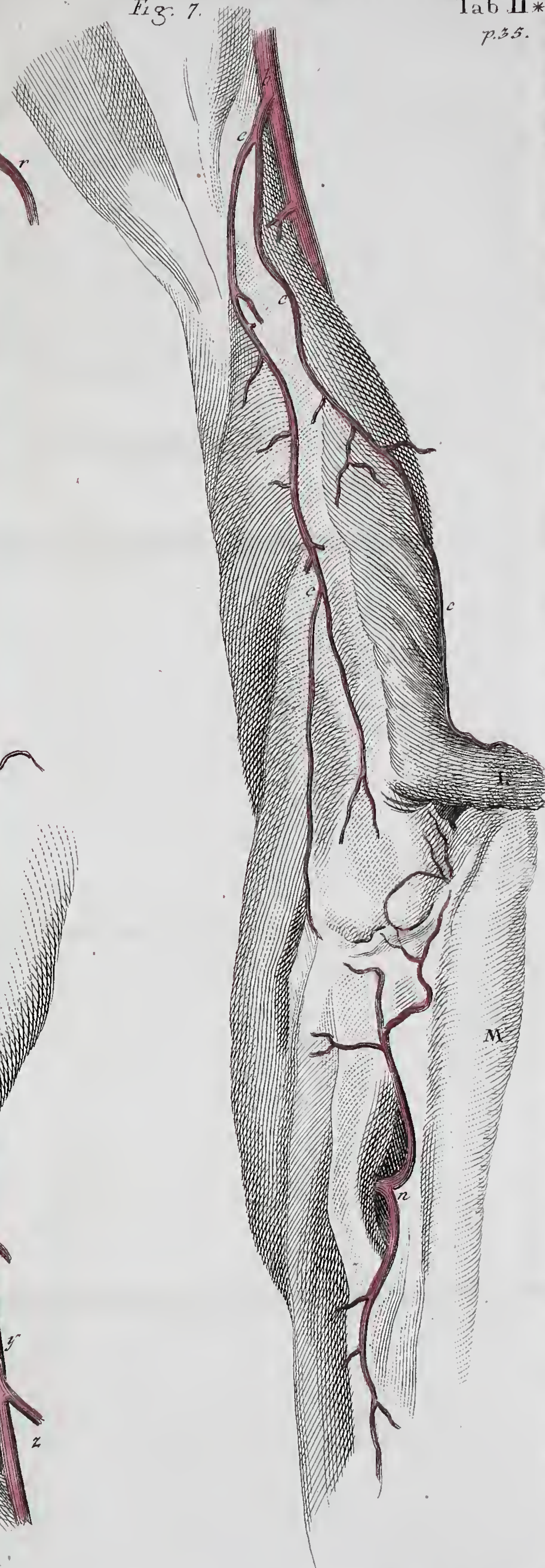

Fig. 3
Tab. I.
p. 34.
A
B
C
B
E
D
E
J. M. Seligmann fecit Norimbergae.

Tab II*
p.35.

Tab. II**

p. 35.

